

ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

สุรพงศ์ วัฒนา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ สุรพงศ์ วัฒนา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

.....กรรมการ
(ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ ธารเสนา)

วันที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง โดยเฉพาะ ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์ ในฐานะที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการคัดเลือกเรื่องที่ศึกษา และการตรวจทาน ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไข และรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ และอาจารย์พรเทพ นามกร ในฐานะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ในการดำเนินงานนิพนธ์ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษารัฐสภาซึ่ง ในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษางานนิพนธ์ ครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากประชาชนที่ กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด ที่ตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้ผลการศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ ตลอดจนขอขอบคุณผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการดำเนินงานนิพนธ์ครั้งนี้ และครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน

สุรพงศ์ วัฒนา

58930054: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: ความรู้ของประชาชน/ กฎหมายสรรพสามิต

สรุปสาระ: ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

(PUBLIC KNOWLEDGE OF EXCISE LAWS IN TRAT PROVINCIAL AREA)

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: วิชัย จงโชติชัชวาลย์, ปร.ด. 89 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การศึกษาเรื่องความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) และใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่าความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 16.22$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ความรู้ของประชาชนอยู่ในระดับน้อย 18 (3.41) ในระดับปานกลาง 86 (16.22) และอันดับสุดท้ายในระดับมากที่สุด 296 (56.06)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

58930054: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PUBLIC KNOWLEDGE/ EXCISE LAWS

SURAPONG WANA: PUBLIC KNOWLEDGE OF EXCISE LAWS IN TRAT
PROVINCIAL AREA. ADVISOR: WICHAI JONGCHOTCHATCHAVAN, Ph.D. 89 P. 2016.

The purposes of this study were to examine a level of public knowledge of excise laws in Trat provincial area and to compare their level of knowledge of excise laws as classified by personal information, including gender, age, educational level, occupation, and amount of income. The data were collected from 400 offenders who had violated the excise laws in Trat provincial area. They were recruited by Yamane's formula (1973). The test of t-test was administered to compare the differences between independent variables with two groups. Also, the test of One-way ANOVA was used to compare the differences among variables with three groups onwards.

The results of this study revealed that the subjects expressed the highest level of knowledge of excise laws ($\bar{X} = 16.22$, $SD = .55$). When considering the details, there were 18 (3.41) subjects who demonstrated a low level of knowledge of excise laws; there were 86 (16.22) subjects with a moderate level of knowledge of excise laws; and there were 296 (56.06) with the highest level of knowledge of excise laws.

Based on the results from the test of hypotheses, there were no statistically significant differences in the level of knowledge of excise laws among the subjects with different gender, educational level, occupation, and amount of income. The hypothesis was rejected. Finally, a statistically significant difference was found in the level of knowledge of excise laws among the subjects with different age. Thus, the hypothesis was accepted.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายสรรพสามิต.....	25
ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากร.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	62
เกณฑ์การแปลผล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด.....	67
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	70
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบตัวแปรต้นกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 56
2	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 65
3	ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด..... 67
4	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ของประชาชน ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด..... 70
5	การเปรียบเทียบเพศกับความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด..... 70
6	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอายุ..... 71
7	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยของความรู้ ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอายุ..... 71
8	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา..... 72
9	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอาชีพ..... 72
10	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามรายได้..... 73
11	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน..... 74

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
2 โครงสร้างสรรพสามิตพื้นที่ตราด.....	43
3 พื้นที่การรับผิดชอบของกรมสรรพสามิตพื้นที่ตราด.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษีสรรพสามิต (Excise tax) เป็นภาษีการบริโภคเฉพาะอย่าง (Specific consumption tax) หรือจัดเก็บภาษีจากการบริโภคสินค้าและบริการบางประเภทเท่านั้น ไม่ได้จัดเก็บจากการบริโภคสินค้าและบริการทั่วไปแบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value added tax) ซึ่งเป็นภาษีการบริโภคทั่วไป (General consumption tax) วัตถุประสงค์หลักของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต คือ เพื่อหารายได้เข้ารัฐ และเพื่อจำกัดการบริโภคสินค้าและบริการอย่าง การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตก็เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีอื่น ๆ เป็นการใช้อำนาจของภาครัฐในการบังคับจัดเก็บโดยรัฐ และถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องมีความรู้กฎหมายและยอมเสียภาษีให้แก่รัฐตามที่กฎหมายกำหนด อำนาจการบังคับจัดเก็บภาษีมียกขอบเขตจำกัดเท่าที่กำหนดตามกฎหมายเท่านั้น (ชลธาร วิศรุตวงศ์, 2557)

กรมสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราดได้ดำเนินการตามแผนบูรณาการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายสรรพสามิตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัจจุบันกรมสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด มีสถิติจับกุมผู้กระทำความผิดปีละ 400 คน เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดกับแนวชายแดน ทำให้สถิติที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกปี ซึ่งบ่งบอกถึงการลักลอบนำเข้าสินค้าผิดกฎหมายที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ส่งผลให้กรมสรรพสามิตต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันกับผู้ลักลอบกระทำความผิด ยังต้องมีการจัดทำแผนเชิงรุกเฉพาะกิจด้านการป้องกันและปราบปราม พร้อมสนธิกำลังกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและปราบปรามตามแหล่งสถานบริการ แหล่งชุมชน และพื้นที่เป้าหมาย โดยเฉพาะในเขตชายแดนที่มีการลักลอบนำสินค้าเข้ามา รวมทั้งแผนบูรณาการตั้งจุดสกัดผู้กระทำความผิด โดยมีการตั้งด่านสกัดในพื้นที่ที่มีการลักลอบกระทำความผิด อีกทั้งกรมสรรพสามิตยังมีแผนเร่งรณรงค์ให้ประชาชนลดการบริโภคให้ประชาชนลดการบริโภคสุราเถื่อน บุหรี่เถื่อน และระวางการบริโภคของเถื่อนผิดกฎหมาย เพราะไม่เพียงจะมีผลเสียต่อการจัดเก็บภาษีของประเทศแล้ว สินค้าเหล่านั้นยังอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคมากกว่าบุหรี่ยี่ห้อและสุราโดยทั่วไป เพราะไม่เพียงไม่ทราบวันผลิตและหมดอายุที่ถูกต้องเท่านั้น แต่ยังมีสารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าด้วย หากผลการรณรงค์ประสบความสำเร็จจะช่วยให้ประชาชนลดการบริโภคเหล้าและบุหรี่เถื่อน เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยจูงใจให้คนที่อยู่นอกระบบภาษีเข้ามาชำระภาษีอย่างถูกต้อง

หากการปราบปรามของเดือนผิดกฎหมายหมดไปได้ก็จะเกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องภาระภาษีของประชาชน

ด้วยเหตุผลนี้ กรมสรรพสามิตเล็งเห็นปัญหาถึงความรู้ของประชาชนในการรับรู้ต่อกฎหมายของสรรพสามิตให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงโทษของการกระทำผิดกฎหมายสรรพสามิต อีกทั้งกรมสรรพสามิตมีแผนเร่งรณรงค์ให้ประชาชนลดการบริโภค ให้ประชาชนลดการบริโภคสุราเดือน บุหรี่เดือน และระวางการบริโภคของเดือนผิดกฎหมาย เพราะไม่เพียงจะมีผลเสียต่อการจัดเก็บภาษีของประเทศแล้ว สินค้าเหล่านั้นยังอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคมากกว่า บุหรี่และสุราโดยทั่วไป เพราะไม่เพียงไม่ทราบวันผลิตและหมดอายุที่ถูกต้องเท่านั้น แต่ยังมีจัดส่งที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของสินค้าด้วย

จากสาเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาบริหารจัดการ การให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนทราบถึงปัญหา เพื่อที่จะได้ไม่กระทำผิดกฎหมายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

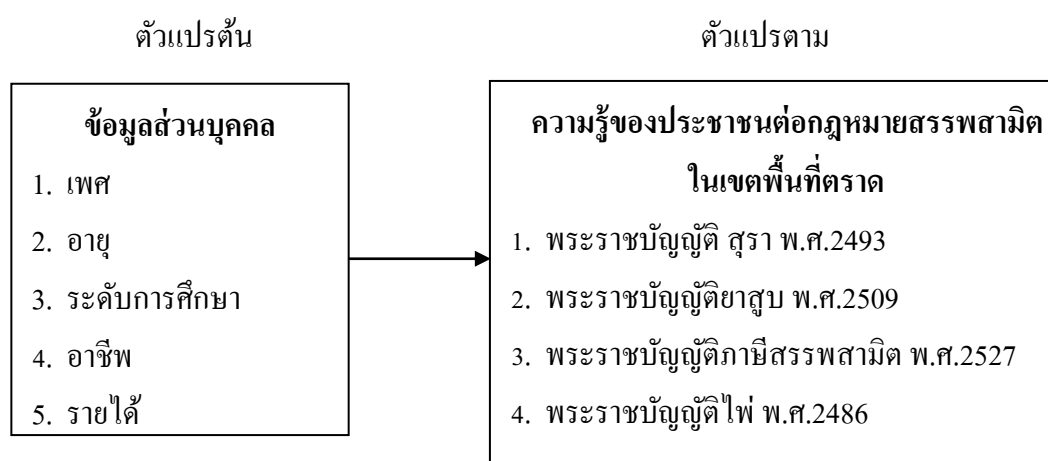
1. เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด
 2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด
- จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษาไว้ โดยได้นำแนวคิดของกฎหมายสรรพสามิต ได้แก่ พรบ.สุรา พ.ศ. 2493, พรบ.ยาสูบ พ.ศ. 2509, พรบ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พรบ.ไฟ พ.ศ. 2486 มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด
2. เพื่อทราบผลการเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้แก่ประชาชนของกรมสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพการทำงานของแนวคิดของกฎหมายสรรพสามิต (2559) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 อาชีพ
 - 1.5 รายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
 - 2.2 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509
 - 2.3 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
 - 2.4 พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตราด จำนวน 162,502 คนต่อปี โดยครอบคลุมในเขตเทศบาล, นอกเขตเทศบาล, อำเภอเมืองตราด, อำเภอคลองใหญ่, อำเภอเขาสมิง, อำเภอบ่อไร่, อำเภอแหลมงอบ, อำเภอเกาะกูด และอำเภอเกาะช้าง (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยของความรู้ของประชาชน ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ในช่วงในปี พ.ศ. 2558 และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ใช้ระยะเวลา 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในตัวคนหรืออยู่ในสมอง ซึ่งการฝึกอบรมที่ดีก็คือ การทำให้ข้อมูลเข้าไปอยู่ในสมองของผู้รับการฝึกให้มากที่สุด จึงจะทำให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ด้วยความรู้ในสมองของคนเรานั้นจะมี 2 ลักษณะ คือ การจำ และความเข้าใจ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการของกรมสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พรบ.สุรา พ.ศ. 2493 หมายถึง กฎหมายหรือข้อบังคับที่ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำ หรือผลิตสุรา จะต้องเสียภาษีก่อนขนสุราออกจากโรงงานตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การเก็บภาษีส่วนใหญ่จะกระทำโดยปิดแสตมป์สุราที่ภาชนะบรรจุสุรารายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้มีการจัดเก็บโดยวิธีอื่นได้ตามสมควร โดยออกเป็นกฎกระทรวง สำหรับสุราที่ผลิตหรือทำไว้

ในบ้านเรือนไม่ต้องเสียภาษี กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุราที่ได้เสียภาษีแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุราปิดอากรแสดมปีทีภาชนะบรรจุใหม่ได้โดยไม่ต้องเสียภาษีอีก

พรบ.ยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง กฎหมายหรือข้อบังคับที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำยาอัด ยาเส้น หรือยาสูบเพื่อการค้า ดังนั้น เมื่อกฎหมายให้รัฐบาลผูกขาดการประกอบอุตสาหกรรม หรือทำบุหรี่ซิการ์แรกเพื่อการค้าแล้วก็ควรจะต้องตีความว่าให้รัฐบาลผูกขาดการค้าหรือจำหน่ายบุหรี่ยิการ์แรกด้วย

พรบ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 หมายถึง กฎหมายหรือข้อบังคับตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พ.ร.บ.พิกัตอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 สินค้าและสถานบริการประเภทน้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องปรับอากาศ โคมระย้า แก้วและเครื่องแก้ว รถยนต์ น้ำหอม รถจักรยานยนต์ พรอม แบตเตอรี่ เรือ สนามแข่งม้า และสนามกอล์ฟ ได้บัญญัติรายละเอียดดังต่อไปนี้ ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ, ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ, ผู้นำเข้าซึ่งสินค้าและผู้อื่น ตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผู้คัดแปลงรถยนต์ ผู้กระทำผิดฐานมิไว้ใจครอบครอง ขาย และมีไว้เพื่อขาย ฯ ตามมาตรา 161, 162 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 (2527)

พรบ.ไฟ พ.ศ. 2486 หมายถึง กฎหมายหรือข้อบังคับในการออกใบอนุญาต ผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ใบแทนใบอนุญาตฉบับละไม่เกินสิบบาท และใบอนุญาตนั้นให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต

กรมสรรพสามิต คือ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าบางประเภทที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักรและสินค้าบางชนิดที่นำเข้าจากต่างประเทศ อาทิ ภาษีสุรา ภาษีสถานบริการ ภาษียาสูบ โดยมีมาตรการควบคุมจัดเก็บภาษีและการปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมายอย่างเข้มงวด กวดขัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย
3. แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายสรรพสามิต
 - 3.1 พระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2493
 - 3.2 พระราชบัญญัติ ยาสูบ พ.ศ. 2509
 - 3.3 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
 - 3.4 พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486
4. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ โดยจะกล่าวถึงความหมายของความรู้, ประเภทของความรู้, ระดับของความรู้, ปัจจัยเอื้อที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของความรู้

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ประสบการณ์จริง (Experience) ที่เกิดจากการเห็นจริง ได้ลงมือปฏิบัติทำจริง หรืออาจหมายถึง ประสบการณ์ที่ทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จ (Effectiveness) ความรู้ในความหมายทางวิชาการคอมพิวเตอร์ หมายถึง กฎในการทำงาน (Rule of thumb) หรือถ้า-แล้ว (If-Then) ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ สาเหตุ หรือเหตุการณ์ (Cause or event) และผลสะท้อนหรือผลลัพธ์ (Effect or result)

“ความรู้” นั้น มีหลายนัยและหลายมิติ คือ

1. ความรู้ คือ สิ่งที่น่าไปใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งออกงอกหรือออกงามขึ้น
2. ความรู้ คือ สารสนเทศที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ
3. ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้

4. ความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยความต้องการ

ซึ่งในยุคแรก ๆ ของการพัฒนาศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ มองว่า ความรู้มาจากการจัดระบบและตีความสารสนเทศ (Information) ตามบริบท ซึ่งสารสนเทศก็ได้มาจากการประมวลข้อมูล (Data) ดังนั้น ความรู้จะไม่มีประโยชน์เลย ถ้าไม่นำไปสู่การกระทำหรือการตัดสินใจ (ณพิศยุทธิ์ จักรพิทักษ์, 2552, หน้า 1)

ประภัสสร ทองยินดี (2558) ได้ให้ความหมาย การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่ช่วยรวบรวมจัดเก็บวิเคราะห์และกำหนดประเด็น รวมไปถึงการเผยแพร่ความรู้ที่มีประโยชน์ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร

สรุปได้ว่า สิ่งที่น่าไปใช้จะไม่หมดหรือลืมหือ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น โดยนำมาจัดระบบและตีความสารสนเทศ และนำไปสู่การกระทำหรือการตัดสินใจ

จุดมุ่งหมายของการจัดการความรู้

เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้ คือ การใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ที่ได้มีการรวบรวมจัดเก็บ วิเคราะห์ และกำหนดประเด็น รวมไปถึงการเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อประสิทธิภาพและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร โดยผ่านการสนับสนุนจากเทคโนโลยีสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ และสารสนเทศ เพื่อใช้เก็บรวบรวมและเผยแพร่ วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการจัดการความรู้ มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้องค์กรตระหนักและเห็นความสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล และในองค์กร โดยนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในแง่ของการทำงานและวิถีการดำเนินชีวิต
2. มีการนำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ
3. เพื่อสร้างและพัฒนา ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในองค์กร โดยการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน เป็นต้น

ประเภทของความรู้

ประเภทของความรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. ความรู้ที่อยู่ในตัวคน/ ความรู้โดยนัย (Tacit knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์

2. ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบสื่อหรือเอกสาร/ ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งจะเรียกว่าความรู้แบบรูปธรรม

ระดับความรู้ (Levels of knowledge)

ตามแนวคิดของ Quinn (1991) แบ่งระดับความรู้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1: Know-what (รู้ว่าเป็นอะไร) เป็นความรู้เชิงรับรู้ หรือ ความรู้ที่ได้รับมาจากการเรียน เห็น หรือจดจำ มีลักษณะเป็นความรู้ในภาคทฤษฎีว่าสิ่งนั้นคืออะไร

ระดับที่ 2: Know-how (รู้ว่าเป็นอย่างไร/ รู้วิธีการ) เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ระดับที่ 3: Know-why (รู้ทำไม/ รู้เหตุผล) เป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งเหตุผลที่สลับซับซ้อนขึ้น ภายใต้อุณหภูมิและสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ในระดับนี้สามารถพัฒนาได้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น

ระดับที่ 4 : Care-why (ใส่ใจกับเหตุผล) เป็นความรู้ในลักษณะการสร้างสรรค์ที่มาจากตัวเอง บุคคลที่มีความรู้ในระดับนี้จะมีเจตจำนง แรงจูงใจ และการปรับตัวเพื่อความสำเร็จ

ดังนั้น ในการจัดการความรู้ องค์กรต้องคำนึงถึงระดับของความรู้ เพื่อก่อให้เกิดการบรรลุผลด้วย

ปัจจัยเอื้อที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยเอื้อสำคัญที่ช่วยให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำและกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องเข้าใจแนวคิด มีความตระหนัก มีทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจน

2. วัฒนธรรมองค์กร คือ วัฒนธรรมของการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร

3. เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านการจัดการความรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้คนในองค์กรสามารถค้นหาความรู้ ดึงความรู้ไปใช้ ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อมูลความรู้ด้านต่าง ๆ

4. การวัดและประเมินผล จะช่วยให้องค์กรสามารถทบทวน ประเมินผล และทำการปรับปรุงกลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้ได้

5. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การมีระบบรองรับให้บุคลากรในองค์กรได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างสะดวก การมีสถานที่หรือเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ การมีระบบงานที่เอื้อให้เกิดสภาพที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ มีระบบประเมินผลงานและระบบการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลอย่างชัดเจนและเป็นธรรม จะเอื้อต่อการจัดการความรู้ขององค์กร (ประภัสสร ทองยงค์, 2558)

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย

ความหมายของการใช้กฎหมาย

สมยศ เชื้อไทย (2553, หน้า 155) ได้ให้ความหมายของการใช้กฎหมาย คือ การนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีมาปรับกับตัวบทกฎหมายและวินิจฉัยชี้ขาดว่าข้อเท็จจริงนั้นมีผลทางกฎหมายอย่างไร การใช้กฎหมายโดยทั่วไปมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1. ตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงในคดีเกิดขึ้นจริงดังข้อกล่าวอ้างหรือไม่ ซึ่งจะต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐานต่าง ๆ
2. เมื่อได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติแล้วจะต้องค้นหากฎหมายที่ตรงกับข้อเท็จจริงนั้นมาปรับบท
3. วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงในคดีนั้นปรับได้กับข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบในบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่
4. ถ้าปรับได้ให้ชี้ว่ามีผลทางกฎหมายอย่างไร หากกฎหมายกำหนดผลทางกฎหมายไว้หลายอย่างให้เลือก ผู้ใช้กฎหมายจะต้องใช้ดุลยพินิจตัดสินใจเลือกผลทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ดิเรก ควรสมาคม (2552, หน้า 87) ได้ให้ความหมายของการใช้กฎหมาย คือ การนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาปรับกับตัวบทกฎหมายเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดผลในทางกฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม กฎหมายเป็นข้อกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย กฎหมายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากความคิดหรือความเชื่อของมนุษย์เป็นพื้นฐาน ข้อกำหนดใดจะเป็นกฎหมาย จึงได้มีแนวความคิดของนักปราชญ์กฎหมายในหลาย ๆ ยุค ให้ความหมายของกฎหมายไว้ ความคิดเห็นของนักปราชญ์ กฎหมายนี้มีหลากหลายสำนักและมีแนวความคิดต่าง ๆ กัน ตามวิวัฒนาการของสังคม สำนักความคิดที่สำคัญและยังคงนำมายึดถือเป็นหลักในเรื่องความหมายของกฎหมายจนถึงปัจจุบันมีอยู่สองสำนัก ได้แก่ สำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติ และสำนักความคิดกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง

1. สำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติหรือสำนักธรรมนิยม (Natural law school)

สำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติ เป็นสำนักความคิดที่มีกำเนิดและวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยกรีก สำนักนี้มีความคิดเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่มิได้อยู่แล้วตามธรรมชาติ ซึ่งอาจเรียกว่า “กฎหมายธรรมชาติ” (Natural law) และเกิดจากธรรมชาติโดยตรงเหมือนปรากฏการณ์อื่น ๆ ของโลก บ้างก็เชื่อว่าธรรมชาติ นั้นคือ พระผู้เป็นเจ้า ทำให้หลักเกณฑ์ทางศาสนา เหตุผล และศีลธรรม จึงเป็นสิ่งที่นักกฎหมายเชื่อว่าเป็นที่มาของกฎหมาย เพราะกฎหรือระเบียบใดที่ขัดต่อเหตุผลและศีลธรรม ย่อมไร้สภาพบังคับทางกฎหมายทั้งสิ้น

แนวความคิดในเรื่องที่มาของกฎหมายธรรมชาตินี้ ทำให้กฎหมายธรรมชาติดีมีลักษณะพิเศษคือ ใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลา ใช้ได้เสมอไม่มีวันยกเลิกหรือล้าสมัย และใช้ได้โดยไม่จำกัดสถานที่ กฎหมายธรรมชาติย่อมอยู่เหนือกฎหมายของรัฐ กล่าวคือ กฎหมายธรรมชาติย่อมมีความยุติธรรมเป็นที่สุด กฎหมายของรัฐจะขัดแย้งกับกฎหมายธรรมชาติไม่ได้ การนิยามความหมายของสำนักความคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เพราะมีที่มาจากความรู้สึกรับผิดชอบของมนุษย์และมุ่งถึงความเสมอภาค เสรีภาพ คุณธรรม และจริยธรรม เป็นสำคัญ

2. สำนักความคิดกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง (Positive law school) สำนักความคิดกฎหมายฝ่ายบ้านเมืองนี้เคียงคู่กันกับสำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติ เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้กฎหมายมีข้อความตายตัว เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของราษฎรและบุคคลที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ สำนักความคิดนี้ไม่สนใจในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม หรือแนวคิดที่ว่ากฎหมายธรรมชาติมีอยู่จริงหรือไม่ แต่กลับถือว่ากฎหมายของรัฐที่บังคับใช้เป็นกฎหมายที่สมบูรณ์ใช้ได้จริง มีความแน่นอนและเคร่งครัด จอห์น ออสติน (John Austin) ค.ศ. 1790-1859 เป็นผู้ตั้งและสอนวิชา Jurisprudence ในอังกฤษเมื่อศตวรรษที่ 19 อันเป็นยุคที่ความคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐกำลังได้รับความนิยม และเชื่อมั่นว่าการจัดการบ้านเมืองให้รุ่งเรืองจะต้องกระทำโดยอำนาจสิทธิ์ขาดของรัฐ เขาได้ให้ความหมายของคำว่า “กฎหมาย” ว่า “กฎหมาย คือ คำสั่งคำบัญชาของรัฐอธิปไตย ซึ่งบังคับใช้กับราษฎรทั้งหลาย ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม โดยปกติแล้ว ผู้นั้นต้องรับโทษ” คำนิยามดังกล่าวนี้มาจากองค์ประกอบของทฤษฎีสำคัญ 5 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีคำสั่ง คำบัญชา (The command theory)
2. ทฤษฎีว่าด้วยรัฐอธิปไตย (The sovereign theory)
3. ทฤษฎีว่าด้วยผลบังคับทั่วไป (The general application and continuity)
4. ทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติตาม (The observance theory)
5. ทฤษฎีว่าด้วยสภาพบังคับ (The sanction theory)

นอกจากแนวคิดของนักปรัชญาทางกฎหมายทั้งสองสำนักนี้แล้ว ยังมีนักปราชญ์สำนักความคิดอื่นที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกับสำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติ กล่าวคือ มีความเห็นว่ากฎหมายเป็นสิ่งคู่กันกับสังคม เช่น สำนักประวัติศาสตร์ สำนักความคิดกฎหมายฝ่ายคอมมิวนิสต์ สำนักความคิดทางสังคมวิทยาทางกฎหมาย สำนักความคิดทางสังคมนิยมทางกฎหมาย เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว นักปราชญ์ทางกฎหมายจากสำนักความคิดต่าง ๆ ได้พยายามให้ความหมายของคำว่า “กฎหมาย” ให้ได้ความหมายที่ชัดเจนที่สุด สำหรับประเทศไทยนักกฎหมายที่สำคัญ อาทิ เช่น พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ซึ่งได้รับสมญาว่าพระบิดาแห่งกฎหมายไทย ทรงให้คำจำกัดความของกฎหมายว่า “กฎหมาย คือ คำสั่งทั้งหลายของผู้ปกครองว่าการแผ่นดิน

ต่อราษฎรทั้งหลาย เมื่อไม่ทำตามแล้วตามธรรมดาต้องโทษ” นอกจากนี้ยังมีนักกฎหมายท่านอื่น ๆ ที่อธิบายทำนองเดียวกันนี้ ได้แก่

ศาสตราจารย์ เอช. เอกูต์ ได้อธิบายว่า “กฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อห้าม ซึ่งมนุษย์ต้องเคารพในความประพฤติต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อันมาจากรัฐชาติบิณฑ์หรือหมู่มนุษย์ มีลักษณะทั่วไปใช้บังคับได้เสมอไป และจำต้องปฏิบัติตาม”

ศาสตราจารย์หลวงจํารุญนิติศาสตร์ ได้อธิบายไว้ว่า “กฎหมาย ได้แก่ กฎข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติ ซึ่งผู้มีอำนาจของประเทศได้บัญญัติขึ้นและบังคับให้ผู้ที่อยู่ในสังกัดของประเทศนั้นถือปฏิบัติตาม”

ลักษณะของกฎหมาย

การที่จะรู้ว่าข้อกำหนดใดเป็นกฎหมาย เมื่อพิจารณาจากความหมายที่สำนักความคิดกฎหมายต่าง ๆ ได้ให้ไว้ ย่อมทำให้เห็นว่ากฎหมายนั้นแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ กฎหมายตามเนื้อความ และกฎหมายตามแบบพิธี กฎหมายทั้งสองลักษณะแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. กฎหมายตามเนื้อความ กฎหมายตามเนื้อความ หมายถึง กฎหมายที่พิจารณาจากเนื้อหาของข้อกำหนดมีองค์ประกอบครบถ้วนของการเป็นกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายที่จะเป็นกฎหมายตามเนื้อความต้องมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1.1 กฎหมายต้องเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ กฎหมายต้องอยู่ในรูปของคำสั่งคำบัญชา อันเป็นการแสดงออกซึ่งความประสงค์ของผู้มีอำนาจในลักษณะเป็นการบังคับ เพื่อให้บุคคลอีกคนหนึ่งปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ และมีใช่เป็นการประกาศชวนเชิญ ตัวอย่างเช่น ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้ประกาศเชิญชวนคนไทยให้สวมหมวก เลิกกินหมาก และให้นุ่งผ้าซิ่นแทนผ้าโจงกระเบน ประกาศดังกล่าวนี้แจ้งให้ประชาชนทราบว่ารัฐบาลนิยมให้ประชาชนปฏิบัติอย่างไร มิได้บังคับจึงไม่เป็นกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม ข้อความที่เป็นกฎหมายได้แก่ “สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน” หรือ “บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา” (มาตรา 1563) “บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์” (มาตรา 1654) เป็นต้น

1.2 กฎหมายต้องเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่มาจากรัฐชาติบิณฑ์ จอห์น ออสติน ได้อธิบายความหมายของคำว่า “รัฐชาติบิณฑ์” ไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่ประชาชนส่วนมากยอมรับนับถือว่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งอำนาจจากผู้ใด ดังนั้น รัฐชาติบิณฑ์จึงไม่พิจารณาถึงที่มาหรือลักษณะการได้มาซึ่งอำนาจว่าจะได้มาอย่างไร แม้จะได้มาจากการปฏิวัติหรือรัฐประหาร

ก็ตาม หากคณะปฏิวัติหรือคณะรัฐประหารสามารถมีอำนาจในการปกครองประเทศได้อย่างแท้จริงแล้ว คณะบุคคลนั้นก็จะเป็กรัฐาธิปไตยที่สามารถออกคำสั่งคำบัญชาในฐานะเป็นกฎหมายของประเทศได้

1.3 กฎหมายต้องเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ได้ทั่วไป กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว จะมีผลบังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดปฏิบัติตามเท่านั้น บุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีอายุ เพศ หรือฐานะอย่างไร ก็ตกอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายเดียวกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพราะบุคคลทุกคนมีความเสมอภาคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แม้กฎหมายบางอย่างอาจมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่บุคคลหรือวางความรับผิดชอบให้แก่คนบางหมู่เหล่า แต่ก็ยังอยู่ในความหมายที่ว่าใช้บังคับทั่วไป เพราะคนทั่วไปที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นยังต้องปฏิบัติตามอยู่เสมอ เช่น พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. 2499 แม้จะมีวัตถุประสงค์ให้ประโยชน์แต่เฉพาะแก่คนไทย แต่ก็มีผลบังคับทั่วไปถึงคนต่างด้าวซึ่งมีกิจการในประเทศไทยที่จะต้องจ้างคนไทยด้วย

สาระสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กฎหมายเมื่อประกาศให้มีผลบังคับใช้แล้วจะใช้ได้ตลอดไป (Continuity) จนกว่าจะถูกแก้ไขเพิ่มเติมหรือถูกยกเลิก หากไม่มีการยกเลิกก็จะมีผลบังคับใช้ได้เสมอ ดังสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “กฎหมายบางครั้งอาจนอนหลับ แต่ไม่เคยตาย” (The law sometimes sleep, but never die)

1.4 กฎหมายบัญญัติขึ้นเพื่อให้บุคคลปฏิบัติตาม ลักษณะข้อนี้มาจากทฤษฎีว่าด้วยการปฏิบัติตาม ตามแนวความคิดของจอห์น ออสติน แม้การปฏิบัติบางครั้งอาจเกิดจากความไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติ แต่หากเป็นคำสั่งคำบัญชาแล้ว ผู้รับคำสั่งคำบัญชาต้องปฏิบัติตาม หากขัดขืนไม่ปฏิบัติก็จะเกิดสภาพบังคับของกฎหมาย อันเป็นผลร้ายต่อผู้ฝ่าฝืนคำสั่งนั้น และเป็นที่ยังเข้าใจด้วยว่าผู้ที่อยู่ในฐานะที่จะรับคำสั่งและปฏิบัติตามกฎหมายได้นั้นต้องเป็นบุคคลตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี แม้กฎหมายจะไม่ใช้บังคับแก่สัตว์ แต่ก็มีคามจำเป็นที่จะต้องควบคุมมิให้สัตว์ก่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญแก่มนุษย์ ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดความรับผิดชอบไว้กับบุคคล ผู้เป็นเจ้าของที่ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลสัตว์เลี้ยงของตนตามสมควรจึงมิใช่เป็นการออกคำสั่งคำบัญชาแก่สัตว์ แต่เป็นการควบคุมโดยผ่านทางผู้เป็นเจ้าของเท่านั้น ตัวอย่างเช่นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 433 บัญญัติว่า “ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยง รักรักษาไว้แทนเจ้าของ จำต้องใช้ค่าเสียหายทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหาย”

1.5 กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ การจะทำให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และประชาชนเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามนั้น กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ (Sanction) สภาพบังคับของกฎหมายแบ่งออกเป็น สภาพบังคับทางอาญา และสภาพบังคับทางแพ่ง

โดยทั่วไปสภาพบังคับทางอาญาในแต่ละประเทศจะคล้ายคลึงกัน สำหรับประเทศไทย กำหนดโทษอาญาไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ไว้คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขังปรับ และริบทรัพย์สิน โทษประหารชีวิตเป็นโทษสูงสุด บางประเทศอาจใช้วิธีการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า หรือแขวนคอ แต่สำหรับประเทศไทยกำหนดให้ใช้วิธี “ฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย” (มาตรา 19) ส่วนการจำคุกเป็นการเอาตัวนักโทษควบคุมไว้ในเรือนจำ ต่างกับการกักขังซึ่งเป็นการเอาตัวไปกักไว้ที่อื่นที่มีใช้เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน (มาตรา 24) เช่น ที่อยู่ของผู้นั้นเอง หรือสถานที่อื่นที่ผู้ต้องกักขังมีสิทธิคิดว่าผู้ต้องจำคุก ตามกฎหมายไทย โทษกักขังจะใช้เฉพาะผู้ซึ่งกระทำความผิดครั้งแรกและความผิดนั้นมีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ศาลจึงจะลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนจำคุกได้ (มาตรา 23) ส่วนการปรับ คือ การชำระเงิน ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาล หากไม่มีเงินชำระค่าปรับ ศาลอาจสั่งกักขังแทนค่าปรับ โดยคิดอัตรา 200 บาทต่อหนึ่งวัน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ถ้าคดีนั้น ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่ 80,000 บาทขึ้นไป ศาลก็สามารถให้กักขังแทนค่าปรับเกินหนึ่งปีได้ แต่ไม่เกิน 2 ปี (มาตรา 30) การริบทรัพย์สิน คือ การริบเอาทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เช่น ปืนที่ใช้ยิงคน หรือเงินที่ไปปล้นเขามา นอกจากการริบแล้วอาจสั่งทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ เช่น ยาเสพติด เป็นต้น

สภาพบังคับทางแพ่ง ได้แก่ การกำหนดให้การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายตกเป็น โฆษณาด้อย่างเช่น การซื้อขายที่ดิน โดยมีได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตกเป็น โฆษณาด้อย่างเช่น การทำนิติกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายก็ดี เป็นการพ้นวิสัยก็ดี เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี ตกเป็น โฆษณาด้อย่างเช่น การให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่อีกฝ่ายหนึ่งจากการไม่ชำระหนี้ หรือการให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกละเมิด

จากองค์ประกอบของกฎหมาย 5 ประการดังกล่าวข้างต้น ถ้าคำสั่ง ประกาศ หรือกฎข้อบังคับที่ประกาศใช้ มีเนื้อความครบทั้งห้าประการ คำสั่ง ประกาศ หรือกฎข้อบังคับที่ประกาศใช้นั้นเป็นกฎหมาย ถือว่าเป็นกฎหมายโดยแท้จริงด้วยลักษณะของเนื้อหาของกฎหมายเอง

กฎหมายตามแบบพิธี

กฎหมายตามแบบพิธี หมายถึง กฎหมายที่ออกมาโดยวิธีบัญญัติตามกระบวนการออกกฎหมาย เช่น ออกกฎหมายโดยผ่านรัฐสภา หรือกฎหมายที่รัฐบาลหรือองค์กรฝ่ายปกครองมีอำนาจออกเอง กฎหมายเหล่านี้ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เป็นต้น

กฎหมายตามแบบพิธี เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาตามลักษณะของกฎหมายตามเนื้อความ หรือไม่กี่ได้ จะมีกำหนดสภาพบังคับไว้หรือไม่ก็ได้ แต่ก็ยังเป็นกฎหมายด้วยการผ่านกระบวนการ ออกกฎหมาย เช่น “พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี” เป็นกฎหมายที่ออกโดยผ่านรัฐสภา จัดเป็นกฎหมายตามแบบพิธี ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายตามเนื้อความแต่ประการใด เพราะไม่ใช่ กฎข้อบังคับที่กำหนดความประพฤติของบุคคล และไม่มีสภาพบังคับหรือกำหนดบทลงโทษไว้ แต่ก็คือว่าเป็นกฎหมาย ขณะที่ “พระราชบัญญัติประกันสังคม” ก็เป็นกฎหมายที่ออกโดยผ่านรัฐสภา ซึ่งจัดเป็นกฎหมายตามแบบพิธี แต่มีสภาพบังคับแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามดังลักษณะของกฎหมายตาม เนื้อความอยู่ด้วย เป็นต้น

ความยุติธรรมกับกฎหมาย

คำว่า “ความยุติธรรม” หมายถึง “การให้ในสิ่งที่บุคคลควรได้” เป็นคำสำคัญทางนิติศาสตร์ กฎหมายจะดำรงอยู่ได้หรือต้องสิ้นสุดลงไปก็เพราะความยุติธรรม อย่งไรก็ดี จะถือเกณฑ์ใดมา ตัดสินว่ากฎหมายนั้นยุติธรรมแล้วหรือไม่ ความคิดของนักปรัชญาจากสำนักความคิดต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น สำนักความคิดกฎหมายธรรมชาติ เห็นว่า ความยุติธรรมต้องสอดคล้องกัน ไป กับกฎหมายธรรมชาติ หมายความว่า เกณฑ์พิจารณาความยุติธรรม คือ ศีลธรรม มโนธรรม และจริยธรรม ส่วนสำนักความคิดฝ่ายกฎหมายบ้านเมืองก็เห็นว่า ความยุติธรรมต้องสอดคล้องกัน กับกฎหมายของรัฐที่มีอยู่แล้ว ซึ่งความคิดเรื่องความยุติธรรมของสำนักความคิดฝ่ายกฎหมายบ้านเมืองนี้ มีอิทธิพลต่อการใช้กฎหมายของนานาประเทศตลอดมา เพราะการกำหนดเกณฑ์ยุติธรรมด้วย บทกฎหมายย่อมเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัวได้มาตรฐานกว่าศีลธรรมและมโนธรรม แต่ทั้งนี้ก็มีได้ หมายความว่า ความยุติธรรมตามความคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติจะไร้ประโยชน์เลยทีเดียว ความยุติธรรมตามเกณฑ์ศีลธรรมและมโนธรรมก็เข้ามามีบทบาทในการใช้กฎหมายอยู่ไม่น้อย

กฎหมายเปรียบเทียบกับระเบียบสังคมอื่น

กฎหมายเป็นสิ่งที่ควบคุมหรือกำหนดความประพฤติของบุคคลในสังคม เมื่อเปรียบเทียบกับ ระเบียบสังคมอื่นแล้ว เช่น ศาสนา ศีลธรรม หรือจารีตประเพณี สิ่งเหล่านี้มีส่วนที่เหมือนกับ กฎหมาย กล่าวคือ เป็นสิ่งที่กำหนดขอบเขตพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม แต่แตกต่างกัน ในส่วนของสภาพบังคับ ซึ่งสามารถศึกษาเปรียบเทียบได้ดังนี้

1. กฎหมายกับศาสนา ศาสนา คือ กฎข้อบังคับที่ผู้นำทางศาสนากำหนดขึ้นเพื่อให้มนุษย์ ประพฤติแต่สิ่งที่ดี ละเว้นความชั่ว ศาสนาเป็นความเชื่อถือของมนุษย์ที่ศาสดาหรือพระเจ้าได้ วางแนวทางปฏิบัติในรูปคำสอน ผู้ที่เลื่อมใสจะเชื่อถือและปฏิบัติตาม แต่ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิด ก็เชื่อกันว่าจะได้รับผลตอบแทน อาทิเช่น ศาสนาคริสต์มีต้นตอมาจากความคิดทางศาสนายูดาห์ (Judaism) ซึ่งเป็นศาสนาประจำเผ่าของชนเผ่ายิวที่มีความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและมอบบัญญัติ

10 ประการให้แก่ชนชาวยิว ความเชื่อนี้ตกทอดมาตั้งแต่สมัยโมเสสว่าเป็นพระบัญญัติของพระเจ้า และเชื่อกันว่าสักวันหนึ่ง โลกจะถึงกาลอวสาน โดยพระเจ้าจะเสด็จลงมาพิพากษา การดำเนินชีวิตของชาวคริสต์จึงถูกสอนให้ปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระเจ้าอย่างเคร่งครัดและเอาจริงเอาจัง จึงทำให้เกิดธรรมเนียมการยึดถือต่อกฎเกณฑ์มาตั้งแต่ยุคโรมันตลอดมาเป็นพัน ๆ ปีจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น การอบรมสั่งสอนของชาวคริสต์ยืนตั้งแต่เล็กลง โดถูกปลูกฝังให้นับถือกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกตะวันตกมีวัฒนธรรมที่ถูกอบรมสั่งสอนกันมาว่าคนดี คือ คนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ใครไม่ยึดถือกฎหมายเป็นคนบาป ความเชื่อถือเช่นนี้มีผลอย่างมหาศาลต่อการถือกฎหมาย เป็นใหญ่ในทุกเรื่องของอารยธรรมตะวันตก อย่างไรก็ดี ศาสนาอื่น ๆ ที่ครอบคลุมซีกโลกตะวันออก ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ฮินดู อิสลาม ขงจื้อ ฯลฯ ต่างก็มีหลักคำสอนของศาสดาเป็นแนวทางปฏิบัติ และยึดถือคล้าย ๆ กัน ผู้ที่เลื่อมใสเชื่อถือก็จะปฏิบัติตาม ผู้ฝ่าฝืนก็จะได้รับผลตอบแทน ดังนั้น กฎหมายและศาสนาจึงมีสิ่งที่เหมือนกัน คือ ต่างก็เป็นเครื่องกำหนดความประพฤติของมนุษย์ และกำหนดผลตอบแทนแก่ผู้ละเมิด แต่กฎหมายและศาสนาต่างมีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญ กล่าวคือ กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่วางบทบังคับไว้อย่างเด็ดขาด เช่น หากคนตายก็จะถูกจับมาลงโทษ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต แต่ศาสนานั้นสภาพบังคับหรือผลที่จะเกิดอยู่ที่ชาติหน้า ซึ่งจะเกิดมีหรือไม่มีก็ไม่รู้ ดังนั้น ผู้ที่เลื่อมใสเท่านั้นที่จะเชื่อถือในกฎของศาสนาและปฏิบัติตาม

2. กฎหมายกับศีลธรรม ศีลธรรม คือ ความรู้สึกที่มีอยู่ในใจมนุษย์ว่าการกระทำใด เป็นการกระทำที่ถูกที่ชอบหรือการกระทำใดเป็นการกระทำที่ผิดและไม่เป็นธรรม ศีลธรรมมีลักษณะที่คล้ายกับกฎหมาย กล่าวคือ ต่างก็เป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติของบุคคล แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ กฎหมายกำหนดความประพฤติภายนอกของมนุษย์ที่แสดงออกมาให้เห็น แต่ศีลธรรมนั้น เพียงแต่คิดในทางที่ไม่ชอบก็ผิดศีลธรรมแล้ว ตัวอย่างเช่น คิดที่จะไปข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงคนหนึ่ง เพียงแต่คิดยังไม่ถือเป็นการผิดกฎหมาย เพราะยังไม่ได้ลงมือกระทำไปตามที่คิด แต่ความรู้สึกนึกคิดนี้ก็ถือว่าผิดศีลธรรมแล้ว และมีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของผู้นั้น โดยเฉพาะไม่มีผลไปถึงผู้อื่น ศีลธรรมและกฎหมายมีอิทธิพลต่อกันและกัน เพราะถ้าบุคคลในสังคมมีศีลธรรมสูง ก็จะไม่ค่อยกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย แต่ถ้าสังคมใดมีศีลธรรมเสื่อมมาก ๆ ก็มักจะมีผู้ทำผิดกฎหมายมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม กฎหมายกับศีลธรรมดูเหมือนว่ามีความเป็นอยู่คู่เคียงกัน เพราะการกระทำผิดศีลธรรมบางทีก็เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายด้วย โดยกล่าวอ้างถึงศีลธรรมอันดี เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 150 บัญญัติว่า “การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายก็ดี เป็นการพ้นวิสัยก็ดี เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี การนั้นเป็นโมฆะ” ตัวอย่างเช่น นางคำให้นายแดงสามีทำสัญญาไว้กับตนว่าจะไม่นำเงินสินสมรสไปส่งเสียเลี้ยงดูบุตรที่เกิดกับภริยาเก่า เช่นนี้เป็นการผิดศีลธรรมอันดี เป็นต้น

3. กฎหมายกับจารีตประเพณี จารีตประเพณี คือ การกระทำที่บุคคลยึดถือปฏิบัติ สืบต่อกันมาเป็นเวลานาน การที่คนหนึ่งกระทำการใดขึ้นมาครั้งแรกจะเรียกว่าจารีตประเพณียังไม่ได้ จะต้องให้คนอื่นต่อ ๆ มาได้เห็นชอบในการกระทำนั้นและประพฤติปฏิบัติตามกันจึงจะถือเป็น จารีตประเพณี จารีตประเพณีเป็นการกระทำภายนอกของมนุษย์ เช่น การค้า การแต่งกาย การกินการอยู่ ซึ่งสังคมแต่ละกลุ่มหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่งเป็นผู้กำหนดขึ้น จารีตประเพณีอาจแตกต่างกันได้ตามกาลเทศะ แม้ชนชาติเดียวกันก็ยังมีจารีตประเพณีที่แตกต่างกัน เช่น ภาษาพูดของคนเหนือ และคนใต้ของประเทศไทยนั้นแตกต่างกัน การแต่งกายของคนอินเดีย ซึ่งแตกต่างกับคนญี่ปุ่น หรือสตรีที่นับถือศาสนาอิสลามต้องมีผ้าคลุมหน้า เป็นต้น สิ่งที่เกี่ยวข้องกันระหว่างจารีตประเพณี และกฎหมายก็คือ ต่างก็วางข้อกำหนดความประพฤติภายนอกของมนุษย์ แต่ในส่วนที่ต่างกันนั้น จะเห็นได้ชัดเจนว่ากฎหมายนั้นวางกฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์เพียงบางประการ เช่น ห้ามฆ่าคน ห้ามลักทรัพย์ แต่จารีตประเพณีปกคลุมการดำรงชีวิตทั้งมวลของมนุษย์นับตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าจารีตประเพณีเป็นข้อบังคับของสังคม ซึ่งต่างกับกฎหมายในกรณีที่มีการกระทำ ผิดกฎหมายย่อมได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ แต่การกระทำผิดจารีตประเพณีจะได้รับเพียงการตำหนิ ตีเตือนจากสังคมเท่านั้น เช่น ประเพณีของไทยการไปงานศพต้องใส่สีขาวหรือดำ แต่ถ้าใครจะใส่ สีแดงไปงานศพ ทั้ง ๆ ที่รู้อย่างนี้ก็ไม่ผิดกฎหมาย เพียงแต่อาจถูกตำหนิจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูงเท่านั้น การร่างกฎหมายส่วนใหญ่จะคำนึงถึงจารีตประเพณีด้วย เช่น ประเพณีการหมั้นก็จัดเป็นประเพณี ที่มีมาแต่โบราณ เมื่อจัดทำกฎหมายก็บรรจุเข้าไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 เรื่องสัญญาหมั้น กรณีที่จารีตประเพณีขัดแย้งกับกฎหมาย จารีตประเพณีนั้นก็ต้องเลิกไปในตัว เช่น จารีตประเพณีในประเทศอินเดียที่ว่าหญิงหม้ายจะต้องฆ่าตัวตายตามสามีที่ซึ่งตะกอนเผาศพสามี ถือว่าเป็นการขัดกับกฎหมาย

ในปัจจุบันมีหลักกฎหมายที่บัญญัติรับรองให้ใช้จารีตประเพณีมาปรับใช้แก้คดีด้วย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 บัญญัติว่า “เมื่อใดไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ท่านให้วินิจฉัยคดีนั้นตามคลองจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น” หรือมาตรา 368 บัญญัติว่า “สัญญานั้น ท่านให้ตีความไปตามความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย” นอกจากนั้น ยังมีแนวคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับการใช้จารีตประเพณี คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 316/2466 ว่าการจะใช้จารีตประเพณีบังคับเป็นกฎหมายได้นั้น ต้องไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับคดีอาญา เพราะประเพณี ไม่อาจลบล้างกฎหมายอาญาได้

กฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์อย่างหนึ่งของสังคม กล่าวคือ สังคมซึ่งเป็นที่รวมของคนหมู่มาก อาจมีทั้งคนดีและคนไม่ดีปะปนกันอยู่ จึงต้องมีการวางระเบียบหรือกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติของมนุษย์ในสังคม เพื่อให้มนุษย์สามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างสงบสุข

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย (สิริพันธ์ พันธุ์พิพัฒน์, 2555, หน้า 9-13)

ระบบกฎหมาย มีอยู่ 4 ระบบ คือ

1.1 ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Law) ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายโรมัน การศึกษากฎหมายต้องเริ่มจากตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ ปัจจุบันประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ได้แก่ อิตาลี เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ สเปน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย

1.2 ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) กำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ระบบนี้ให้ความสำคัญกับจารีตประเพณี โดยใช้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีความต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้พิพากษาจึงเป็นผู้บัญญัติกฎหมาย การตัดสินใจคดีที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อง ๆ ไป เมื่อคดีเรื่องใดศาลได้ตัดสินไปแล้ว หากมีคดีเช่นเดียวกันขึ้นอีก ศาลก็จะยึดถือคดีก่อนเป็นบรรทัดฐานและตัดสินคดีตามคดีก่อน ปัจจุบันมีประเทศที่ใช้ระบบนี้อยู่ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศที่เคยอยู่ในเครือจักรภพ เป็นต้น

1.3 ระบบกฎหมายสังคมนิยม (Socialist law) ระบบนี้เกิดขึ้นหลังจากการปฏิวัติครั้งใหญ่ในประเทศรัสเซีย เมื่อปี ค.ศ. 1917 เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร มีเนื้อหาสาระของตัวบทกฎหมายที่เป็นการนำเอาหลักการใหม่ตามแนวความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ และเลนินมาใช้ เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกันในสังคมและเพื่อคุ้มครองคนในสังคมให้พ้นจากการกดขี่ข่มเหงของนายทุน ในปัจจุบันระบบกฎหมายสังคมนิยมมีใช้อยู่ในประเทศรัสเซีย คิวบา เกาหลีเหนือ ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีน และประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออก เช่น รัสเซีย บัลแกเรีย ฮังการี เป็นต้น

1.4 ระบบกฎหมายศาสนา (Religious law) เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศที่ใช้หลักทางศาสนาเป็นแม่บทในการปกครอง กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติศาสนา การพิจารณาตัดสินคดีความก็จะใช้กฎแห่งศาสนาเป็นหลัก เช่น กฎหมายศาสนาอิสลาม กฎหมายศาสนาคริสต์ และกฎหมายศาสนาฮินดู เป็นต้น

การแบ่งแยกประเภทของกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการศึกษากฎหมาย ซึ่งมีหลักเกณฑ์การแบ่งแยกประเภทของกฎหมายออกได้ 3 วิธีด้วยกัน คือ

1.4.1 การแบ่งแยกประเภทของกฎหมายตามลักษณะของการใช้ สามารถแบ่งแยกตามลักษณะของการใช้ออกได้ 2 ประเภท คือ กฎหมายสารบัญญัติ และกฎหมายวิธีสบัญญัติ

1.4.2 การแบ่งแยกประเภทของกฎหมายตามลักษณะความสัมพันธ์ของคู่กรณี

เป็นการแบ่งแยกกฎหมายโดยพิจารณาจากข้อความที่บัญญัติไว้ในตัวบทของกฎหมาย แบ่งได้ 3 ประเภท คือ กฎหมายเอกชน กฎหมายมหาชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

1.4.3 การแบ่งแยกประเภทกฎหมายโดยลักษณะอักษร สามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1.4.3.1 กฎหมายที่บัญญัติขึ้น โดยฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติ

1.4.3.2 กฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยฝ่ายบริหาร ได้แก่ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง

1.4.3.3 กฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ข้อบัญญัติ จังหวัดเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติเมืองพัทยา

2. รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายมหาชนที่ว่าด้วยอำนาจสูงสุดของรัฐ เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการปกครองของรัฐ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายอื่นจะมีข้อความขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้ ถือเป็นโมฆะ (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 97) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

2.1 รูปแบบของรัฐและระบอบการปกครอง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ว่า ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน จะแบ่งแยกมิได้ หมายความว่า ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว หมายถึง มีอำนาจอธิปไตย บริหาร และตุลาการเพียงหนึ่งเดียว ประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีอำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจอธิปไตยที่มาจากปวงชนชาวไทย โดยมีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล (มานิตย์ จุมปา, 2551, หน้า 79-80)

2.2 พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะฟ้องร้องหรือกล่าวหาพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภ์ พระองค์ทรงนับถือพระพุทธศาสนา และทรงอุปถัมภ์ทุกศาสนาที่ชาวไทย นับถือ ทรงดำรงตำแหน่งจอมพระราชทัพบกไทย ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระราชทานสรียาภรณ์ ทรงสามารถมีเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่งตั้งคณะองคมนตรี เพื่อเป็นที่ปรึกษาพระราชกรณียกิจและหน้าที่อื่น ๆ รัฐธรรมนูญกำหนด (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 102-103)

2.3 สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนว่าในการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร

ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้ กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เช่น สิทธิในการเลือกนับถือศาสนา สิทธิในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน สิทธิส่วนบุคคลในครอบครัว สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิของผู้บริโภค หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น สำหรับเรื่องความเสมอภาคกันในกฎหมายให้ได้รับความคุ้มครอง ในกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 105)

2.4 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ คือ หลักการแห่งนโยบายหลักซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้รัฐต้องปฏิบัติตาม ได้แก่ แนวนโยบายด้านความมั่นคงแห่งรัฐ ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน ด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ด้านกฎหมาย และการยุติธรรม ด้านการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญาและพลังงาน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (มานิตย์ จุมปา, 2551, หน้า 171)

2.5 รัฐสภา เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน 500 คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อจำนวน 125 คน และสมาชิกมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละ 1 คน จำนวน 375 คน โดยทั่วประเทศมีเขตการเลือกตั้ง 375 เขต อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนด คราวละ 4 ปี สำหรับวุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภาจำนวนคนมาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 128-133)

กฎหมายเกี่ยวกับบุคคลและสิทธิ

ตามกฎหมาย บุคคลมี 2 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล กล่าวคือ บุคคลธรรมดา เริ่มต้นเมื่อทารกออกมาจากรกมารดาหมดทั้งตัวและอยู่รอดเป็นทารก คือ หัวใจเต้นหรือหายใจ แม้เพียงเสี้ยววินาที แม้จะยังไม่ตัดสายสะดือก็ตาม ย่อมมีสภาพบุคคลนับแต่นั้น เมื่อมีสภาพบุคคลแล้ว สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ก็ตามมา เช่น สิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาตามกฎหมาย สิทธิในการใช้ชื่อสกุลบิดา ส่วนนิติบุคคล มีสภาพเป็นนิติบุคคลเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ หรือเมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายครบถ้วน เช่น พรรคการเมืองเป็นนิติบุคคลตามขั้นตอน การก่อตั้งตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 257)

การสิ้นสภาพบุคคล มี 2 กรณี ได้แก่ การตายตามธรรมชาติ หมายถึง ก้านสมองหยุดทำงาน และการสาบสูญ หมายถึง การตายโดยผลของกฎหมาย แบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีธรรมดา บุคคลจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่โดยไม่มีใครทราบว่าตายร้ายดีอย่างไรและพ้นเวลา 5 ปี และกรณีพิเศษ ซึ่งเกิดเหตุภัยพิบัติ หรือทำการสงคราม หรือเกิดภัยอันตรายอันอาจเป็นภัยถึงชีวิต โดยไม่มีใครทราบ

ว่าตายร้ายดีอย่างไร เมื่อพ้นกำหนดเวลา 2 ปี (คัมภีร์ วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 271)

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองหรือคุ้มครองให้ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. สิทธิตามกฎหมายมหาชน เช่น สิทธิในชีวิตร่างกาย สิทธิทางการเมือง สิทธิในครอบครัว เป็นต้น

2. สิทธิตามกฎหมายเอกชน จะแบ่ง 2 ประเภท คือ บุคคลสิทธิรับทรัพย์สิน บุคคลสิทธิ คือ มีวัตถุประสงค์เป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำหรือสิทธิที่มีอยู่เหนือบุคคล เป็นสิทธิที่บังคับเอาแก่บุคคลให้กระทำหรือมิให้กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น สิทธิของเจ้านี้ตามสัญญาผู้ สิทธิตามสัญญาเช่า สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางละเมิด สำหรับ ทรัพย์สิน คือ สิทธิที่มีวัตถุประสงค์เป็นเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิที่มีอยู่เหนือทรัพย์สิน เป็นสิทธิที่จะบังคับเอาแต่ตัวทรัพย์สิน โดยตรง ได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง ภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน และภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ (สิริพันธ์ พันธุ์พิพัฒน์, 2555, หน้า 45-46)

กฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรม

ถ้าเราพิจารณาชีวิตตั้งแต่เกิดมาจะมีความสัมพันธ์สองอย่าง คือ ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และความสัมพันธ์ส่วนตัว ในความสัมพันธ์เหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางกฎหมาย ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของคนก็ได้ สำหรับนิติกรรมนั้น (สนันท์ภรณ์ (จำปี) โสทธิพันธ์, 2550, หน้า 19) ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 บัญญัติถึงความหมายของนิติกรรมว่า นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย และด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อจะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญากู้เงิน สัญญาจ้างแรงงาน สัญญาให้และพินัยกรรม เป็นต้น โดยทั่วไปบุคคลทุกคนย่อมมีความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญา แต่มีข้อยกเว้น คือ บุคคลบางประเภทกฎหมายถือว่าหย่อนความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญา ได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ สำหรับผู้เยาว์จะทำนิติกรรมได้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม เว้นแต่นิติกรรมที่ได้มาซึ่งสิทธิโดยสิ้นเชิงหรือเพื่อให้หลุดพ้นหน้าที่หรือการที่ต้องทำเองเฉพาะตัวหรือกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ฐานะานุรูปและจำเป็นในการเลี้ยงชีพ เหล่านี้ผู้เยาว์ทำด้วยตนเองได้ ส่วนคนไร้ความสามารถต้องอยู่ในความอนุบาลของผู้อนุบาล ซึ่งแต่งตั้งโดยศาล สำหรับคนเสมือนไร้ความสามารถทำกิจการเองได้ทุกอย่าง เว้นแต่กิจกรรมบางอย่างตามจะทำได้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดินสำหรับผู้ที่ถูกจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญา เรียกว่า ผู้หย่อนความสามารถ ประกอบด้วย ผู้เยาว์ คือ บุคคลที่ยังมีอายุไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ การทำนิติกรรมสัญญาใด ๆ ของผู้เยาว์ กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม คือ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณีเสียก่อน

การทำนิติกรรมสัญญาใดที่ปราศจากความยินยอมกฎหมายเรียกว่าเป็น โหมฆิยะ ซึ่งอาจถูกบอกล้าง ภายหลังได้ต่อเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์หรือได้สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงพ้นจากภาวะเป็นผู้เยาว์ และเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ จึงมีความสามารถใช้สิทธิในการทำนิติกรรมสัญญาเองได้ คนวิกลจริต คือ บุคคลที่มีสมองพิการหรือจิตใจไม่ปกติ คนไร้ความสามารถ คือ คนวิกลจริตที่ศาลได้มีคำสั่ง ให้เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คือ บุคคลผู้ใดไม่สามารถจะจัดทำกรงาน ของตนเองได้ หรือจัดการไปในทางที่อาจจะเสื่อมเสียแก่ทรัพย์สินของตนเองหรือครอบครัว เพราะการพิการหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ ประพฤติสุรุษสุร้าย เสเพลเป็นอาชฉิน ดิดสุรยาเมา หรือมีเหตุอื่นใดทำนองเดียวกันนั้น วัตถุประสงค์ของนิติกรรมเป็นประโยชน์อันเป็นผลสุดท้าย ที่ผู้แสดงเจตนาแสดงเจตนาออกมาเพื่อให้ได้สิ่งที่เขาพึงประสงค์อันเป็นผลสุดท้าย นิติกรรมผู้ทำใน การทำจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการทำนิติกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ จะต้องมิได้มีวัตถุประสงค์ ลักษณะหนึ่งลักษณะใดดังต่อไปนี้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย วัตถุประสงค์ เป็นการฝ่าฝืน และวัตถุประสงค์เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน เช่น ทำสัญญาจ้างฆ่าผู้อื่น ลักทรัพย์ มีอาวุธปืน ไม่มีหมายเลขทะเบียนไว้ในครอบครอง และแบบแห่งนิติกรรม ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติบังคับให้นิติกรรมสัญญาบางประเภทต้องทำตามแบบ ถ้าฝ่าฝืนไม่ทำตามแบบการนั้นเป็น โหมฆิยะ ได้แก่ นิติกรรมสัญญาที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียน ได้แก่ การซื้อขายแลกเปลี่ยน ให้ขายฝาก จำนองอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน บ้าน ซึ่งหมายถึง การซื้อขาย เสร็จเด็ดขาด รวมทั้งเรือที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพและสัตว์พาหนะ ซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ ชนิดพิเศษ นิติกรรมสัญญาที่ต้องทำเป็นหนังสือ เช่น สัญญาเช่าซื้อ กิจกรรมที่ต้องจดทะเบียน ต่อเจ้าหน้าที่ เช่น การจดทะเบียนสมรสนิติที่การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด นิติกรรมที่ต้องทำเป็น หนังสือต่อเจ้าหน้าที่ เช่น พินัยกรรมเอกสารลับ พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง ในการทำนิติกรรมนั้น จะต้องมีการแสดงเจตนาที่สมบูรณ์ หากเป็นการแสดงเจตนาบกพร่องจะมีผลทำให้นิติกรรมนั้น ไม่สมบูรณ์ไป ได้แก่ การแสดงเจตนาซ่อนเร้น การแสดงเจตนาลวง นิติกรรมอำพราง การแสดงเจตนา โดยสำคัญคิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม การแสดงเจตนาโดยสำคัญคิดในคุณสมบัติ ของบุคคลหรือทรัพย์ การแสดงเจตนาทำนิติกรรมเพราะถูกกลฉ้อฉล และการแสดงเจตนาทำนิติกรรม เพราะถูกข่มขู่ (ทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2553, หน้า 60-64)

กฎหมายเกี่ยวกับสัญญา

สัญญา หมายถึง ความผูกพันทางกฎหมายอันเกิดจากการแสดงเจตนาของบุคคล การเกิดขึ้นของสัญญา สัญญาสองฝ่ายที่ต้องอาศัยการแสดงเจตนาของคู่สัญญาเป็นสำคัญ การแสดง เจตนาของคู่สัญญาฝ่ายที่ขอเข้าทำสัญญา เรียกว่า “คำเสนอ” และการแสดงเจตนาตอบรับ เรียกว่า

“คำสนอง” สัญญานั้นจะเกิดขึ้นเมื่อคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน หากไม่ถูกต้องตรงกัน สัญญาก็ไม่เกิด (อัครวิทย์ สุมาวงศ์, 2552, หน้า 244-245)

สัญญาแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. สัญญาต่างตอบแทนและสัญญาไม่ต่างตอบแทน คือ สัญญาที่คู่สัญญาต่างเป็นทั้งเจ้าหนี้ และลูกหนี้ซึ่งกันและกัน เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาให้โดยเสน่หา

2. สัญญามีค่าตอบแทนและสัญญาไม่มีค่าตอบแทน คือ สัญญาที่คู่สัญญาแต่ละฝ่าย ต่างได้ประโยชน์ตอบแทนตามสัญญานั้น เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญากู้ยืมเงิน โดยไม่มีดอกเบี้ย

3. สัญญามีชื่อและสัญญาไม่มีชื่อ สัญญามีชื่อ คือ สัญญาที่มีชื่อเรียกตามที่กฎหมาย กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในบรรพสัญญาจানা สัญญาจ้างอ สำหรับสัญญา ไม่มีชื่อ คือ สัญญา 3 เช่น มีชื่อซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีชื่อเรียกไว้โดยเฉพาะ เช่น สัญญาเล่น แแชร์ เปียหาย สัญญาชกมวย

4. เพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก คือ สัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งตกลงว่าจะชำระหนี้ แก่บุคคลภายนอกซึ่งไม่ใช่คู่สัญญา เช่น สัญญาประกันชีวิต

5. สัญญาประธานและสัญญาอุปกรณ์ สัญญาประธาน คือ สัญญาที่สมบูรณ์มีผลใช้บังคับ ได้โดยลำพัง เช่น สัญญากู้ยืม สัญญาเช่าซื้อ สำหรับสัญญาอุปกรณ์ คือ สัญญาซึ่งเป็นส่วนประกอบ ของสัญญาประธาน เช่นสัญญาค้ำประกัน สัญญาจ้างอ สัญญาจํานำ สัญญาเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ เมื่อทำสัญญากันก่อให้เกิดหนี้ขึ้น ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งหนี้จะระงับไปตามกฎหมาย ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง 5 เหตุ คือ การชำระหนี้ ปลดหนี้ หักกลบหนี้ในแปลงหนี้ใหม่ และหนี้ เคลื่อนกลืนกัน นอกจากนี้ยังมีการระงับหนี้ด้วยเหตุตามกฎหมายลักษณะสัญญา คือการเลิกสัญญา (อัครวิทย์ สุมาวงศ์, 2552, หน้า 326) ผลของการบอกเลิกสัญญา เมื่อสัญญาเกิดขึ้น คู่สัญญา อาจมีการปฏิบัติชำระหนี้ให้แก่กันไปแล้วทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และถ้าต่อมาสัญญาได้ระงับ เพราะเหตุที่มีการบอกเลิกสัญญา ปัญหาจึงมีว่า สิ่งที่คู่สัญญาได้ชำระหนี้ให้แก่กันไปแล้วจะปฏิบัติ ต่อกันอย่างไร กล่าวคือ เมื่อเลิกสัญญาแล้วให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องให้อีกฝ่ายกลับคืนสู่ฐานะเดิม ก่อนมีการทำสัญญา อันได้แก่ การส่งคืนสิ่งที่ตนได้รับชำระหนี้มา คือ แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าสิ่งที่ได้รับชำระหนี้เป็นทรัพย์สินก็ต้องคืนทรัพย์สินนั้น ถ้าสภาพที่เป็นอยู่เดิมก่อนที่สัญญา ได้เกิดขึ้น หากทรัพย์สินเกิดการชำรุดเสียหาย ผู้คืนก็ต้องจัดการซ่อมแซมกลับคืนให้เป็นไปตาม สภาพเดิม ถ้าได้ติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบสิ่งใดลงไปก็ต้องจัดการให้กลับคืนตามสภาพเดิมก่อน ที่มีการติดตั้งลงไป ถ้าสิ่งที่ได้รับชำระหนี้เป็นเงินตรา กฎหมายกำหนดให้คืนเงินตราที่ได้รับมานั้น เดิมจำนวน และยังคงต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันที่ได้รับไว้ในอัตราร้อยละเจ็ดถึงต่อปี ถ้าสิ่งที่ได้รับ ชำระหนี้เป็นการให้ใช้ทรัพย์สิน กฎหมายให้คืนด้วยเงินตราแทน เช่น การที่ผู้เช่าได้ใช้ประโยชน์

ในทรัพย์สินที่เขา ผู้เช่าต้องคืนการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่เขาด้วยเงินตราแทน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับค่าเช่าซึ่งผู้เช่าได้จ่ายให้แก่ผู้ให้เช่า ถ้าสิ่งที่ได้รับไว้เป็นการทำงานให้แก่กันกฎหมายให้คืนด้วยเงินตราแทน เช่นเดียวกับการคืนการใช้ทรัพย์สิน เช่น ในสัญญาจ้างแรงงาน ลูกจ้างได้ชำระหนี้ให้แก่นายจ้างด้วยการทำงาน ดังนั้น การคืนการทำงานนายจ้างต้องคืนด้วยเงินตราให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งมีจำนวนเท่ากับค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับจากนายจ้างนั่นเอง ทั้งนี้การเลิกสัญญาจะไม่ทำให้นบุคคลภายนอกต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิม ก่อนการเลิกสัญญา หากบุคคลภายนอกได้สิทธิจากสัญญาไปก่อนแล้ว บุคคลภายนอกยังคงมีสิทธิที่เขาได้มา แม้ตามหลักกฎหมายผลของการเลิกสัญญานั้น จะทำให้คู่กรณีต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิมก็ตาม นอกจากนี้การเลิกสัญญานั้น เจ้าหนี้ยังมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากลูกหนี้ได้อีกด้วย (บุญเพราะ แสงเทียน, 2553, หน้า 75-76)

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ว่าบัญญัติถึงการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใด เป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ด้วย ในการพิจารณาว่าบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือไม่นั้น ประการแรกต้องพิจารณาว่าการกระทำของบุคคลนั้นครบองค์ประกอบภายนอกตามที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่ โดยจะต้องมีผู้กระทำความผิดมีการกระทำและวัตถุแห่งการกระทำ หากครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติแล้วก็ต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำมีกฎหมายยกเว้นความผิดหรือไม่ เช่น การป้องกันสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หากไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดพิจารณาต่อไปว่า ต้องมีกฎหมายยกเว้นโทษหรือไม่ เช่น การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น การกระทำความผิดเพราะความบกพร่องทางจิต การกระทำผิดด้วยความเมินเมา เด็กอายุไม่เกิน 10 ปี แม้กระทำความผิดก็ไม่ต้องรับโทษ เป็นต้น เมื่อไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษก็มีหมายความว่าบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา และต้องพิจารณาประกอบกันว่ามีกระทำความผิดที่ครบองค์ประกอบภายในหรือไม่ ได้แก่ การกระทำโดยเจตนา การกระทำโดยประมาท เป็นต้น ตลอดจนพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลที่เกิดขึ้นด้วย บางกรณีแม้ผู้กระทำความผิดจะไม่ได้รับยกเว้นความผิดหรือยกเว้นโทษ แต่ก็มีพฤติการณ์ที่สมควรลดหย่อนให้ เช่น การกระทำโดยบันดาลโทสะ ผู้บุพการีกับผู้สืบสันดานหรือพี่น้อง กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อกัน เป็นต้น ในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศไทย ได้แก่ การกระทำที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยหรือความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ เช่น ความคิดร้าย ดูหมิ่นเหยียดหยามสถาบันกษัตริย์ คิดร้ายทำลายผู้แทนของประเทศเพื่อนบ้านที่มีไมตรีกับไทย คิดร้ายต่อประเทศ เช่น กบฏ แบ่งแยกดินแดนยุยงให้บาดหมาง ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ได้แก่ การที่ประชาชนทั่วไปกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อเจ้าพนักงานผู้กระทำตามกฎหมายของประเทศ เช่น การดูหมิ่นเจ้าพนักงาน การคิดสินบนเจ้าพนักงาน การต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงาน เป็นต้น

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นความผิดที่ผู้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐอาศัยโอกาสและตำแหน่งหน้าที่กระทำความผิดเสียเอง ต้องได้รับโทษหนักกว่าบุคคลทั่วไปกระทำความผิด เช่น การรับสินบน การยกยอกทรัพย์สินของทางราชการ ใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยมิชอบ ทุจริตต่อหน้าที่ ทำเอกสารปลอม เปิดเผยความลับของทางราชการ ละทิ้งหน้าที่ เป็นต้น ความผิดต่อศาสนา ผู้ที่แอบอ้างเป็นนักบวชในศาสนา โดยแสดงสัญลักษณ์โดยมิชอบ มีความผิด ผู้ที่กระทำการใดใด แก้วัตถุอันเป็นที่สักการะให้เสื่อมเสียมีความผิด ผู้ใดก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชน มีความผิด ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง แบ่งเป็น ความผิดต่อเสรีภาพ เช่น การกักขัง หน่วงเหนี่ยว ความผิดฐานเปิดเผยความลับ เช่น การแอบเปิดผนึกอ่านจดหมายผู้อื่นแล้วนำไปเผยแพร่ เป็นต้น ความผิดฐานหมิ่นประมาท เช่น การใส่ความผู้อื่น เป็นต้น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ฉ้อโกงทรัพย์ รับของโจร บุกรุก ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายผู้อื่น เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน เช่น วางเพลิง ทำให้เกิดเพลิงไหม้ วางระเบิด ปลอมปนอาหาร ยา เครื่องอุปโภค บริโภค เป็นต้น ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร เช่น ปลอมแปลงเอกสาร ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง (คมกริช วัฒนเสถียร, 2555, หน้า 244-245)

กระบวนการยุติธรรมและองค์การที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

กระบวนการยุติธรรม หมายความว่า วิธีการดำเนินการแก่ผู้ที่ประพฤติฝ่าฝืนกฎหมาย โดยอาศัยองค์การและบุคลากรที่กฎหมายให้อำนาจไว้ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมทางการแพ่ง โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการสำหรับดำเนินคดีอาญา กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำผิดทางอาญาแล้ว การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษจะต้องกระทำอย่างไร บทบัญญัติที่กำหนดวิธีดำเนินคดีอาญามีอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีองค์การและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญา ได้แก่ ผู้เสียหาย จำเลยหรือผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ ทนายความ พนักงานอัยการ ศาลเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาชี้ขาดคดีหรือตัดสินคดีและเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์แห่งกรมราชทัณฑ์ ส่วนกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง เมื่อมีการโต้แย้งสิทธิหรือจะใช้สิทธิทางศาล เช่น กรณีผิดสัญญา ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายแพ่งการที่จะบังคับให้ฝ่ายที่ผิดสัญญาชดเชยค่าเสียหายจะต้องดำเนินการอย่างไร ซึ่งมีบทบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งมีองค์การและบุคลากร ได้แก่ คู่ความในคดีแพ่ง ไม่ว่าจะเป็น ผู้ยื่นฟ้อง หรือผู้ถูกฟ้อง (จำเลย) หรือในฐานะทนายความ ศาลยุติธรรม (โจทก์) เจ้าพนักงานบังคับคดี การฟ้องศาลในคดีอาญา มี 2 ประเภท คือ คดีอาญาแผ่นดินหรือคดีอาญาที่ยอมความไม่ได้

และคดีอาญาที่ยอมความได้ ในคดีอาญาที่ยอมความได้หรือคดีความผิดส่วนตัว มีหลักว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินคดีได้ เจ้าทุกข์หรือผู้เสียหายจะต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนเพื่อให้จับกุมผู้กระทำผิด การที่เจ้าหน้าที่ทราบเรื่องการกระทำความผิดเอง ยังไม่สามารถดำเนินการจับกุมได้ และในระหว่างการดำเนินคดีได้ ไม่ว่าจะป็นชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือชั้นส่งฟ้องศาล ถ้าผู้เสียหายและผู้กระทำผิดสามารถตกลงยอมความกันได้ การดำเนินคดีเป็นอันสิ้นสุดในชั้นสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่ต้องดำเนินการสอบสวน ปิดสำนวนการสอบสวนได้เลย แต่ถ้าผู้เสียหายไม่ตกลงยอมความกับผู้กระทำผิด ยืนยันที่จะดำเนินคดีจนถึงที่สุด การดำเนินคดีก็ยังคงดำเนินไป เช่นเดียวกับความผิดในคดีอาญาแผ่นดิน สำหรับคดีอาญาแผ่นดิน ได้แก่ การกระทำความผิดอาญาที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เช่น ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน การค้ายาเสพติด การตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น ผู้เสียหายในคดีความผิดอาญาแผ่นดิน จึงมีได้ทั้งรัฐและประชาชนทั่วไป ความผิดอาญาแผ่นดินส่วนมากถ้าประชาชนเสียหายแล้วจึงมีสิทธิร้องทุกข์ (แจ้งความ) ต่อเจ้าหน้าที่รับคำร้องทุกข์ เพื่อให้มีการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาต่อไป ซึ่งความผิดอาญาแผ่นดิน คู่ความจะตกลงยอมความกันไม่ได้ องค์กรทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือหน่วยงานทางกฎหมาย เป็นเครื่องมือในการดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สภานายความ มูลนิธิพิชิตา หงสกุล เพื่อเด็กและสตรี เป็นต้น (สิริพันธ์ พันธุ์พิพัฒน์, 2555, หน้า 234-241)

แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิต คือ ภาษีการขายเฉพาะที่เรียกเก็บจากสินค้าและบริการบางประเภท ซึ่งมีเหตุผลสมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เช่น สินค้าที่บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี สินค้าและบริการที่มีลักษณะเป็นการฟุ่มเฟือย หรือสินค้าที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากรัฐ หรือสินค้าที่ก่อให้เกิดภาระต่อรัฐบาลในการที่จะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้บริการผู้บริโภค หรือเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

กรมสรรพสามิต มีหน้าที่หลักในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการเฉพาะอย่างจากผู้ผลิตสินค้าหลายประเภท เรียกว่า ภาษีสรรพสามิต เพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาลนำไปบริหารประเทศ และทะนุบำรุงท้องถิ่นต่าง ๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

โดยในที่นี่ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ประกอบด้วย ดังนี้

1. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
2. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509
3. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
4. พระราชบัญญัติไฟฟ้ พ.ศ. 2486

ภาษีสรรพสามิต (Excise tax) เป็นภาษีการบริโภคเฉพาะอย่าง (Specific consumption tax) หรือจัดเก็บภาษีจากการบริโภคสินค้าและบริการบางประเภทเท่านั้น ไม่ได้จัดเก็บจากการบริโภคสินค้าและบริการทั่วไปแบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value added tax) ซึ่งเป็นภาษีการบริโภคทั่วไป (General consumption tax) ที่รู้จักกันดี คือ ภาษีสุรา ภาษียาสูบ และภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีที่นิยมจัดเก็บกันในหลายประเทศ วัตถุประสงค์หลักของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต คือ เพื่อหารายได้เข้ารัฐ และเพื่อจำกัดการบริโภคสินค้าและบริการเฉพาะอย่าง การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตก็เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีอื่น ๆ เป็นการใช้อำนาจของภาครัฐในการบังคับจัดเก็บ โดยรัฐถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องรู้กฎหมายและยอมเสียภาษีให้แก่รัฐตามที่กฎหมายกำหนด อำนาจการบังคับจัดเก็บภาษีมักมีขอบเขตจำกัดเท่าที่กำหนดตามกฎหมายเท่านั้น

พระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2493 (2493) คำจำกัดความ

1. สุรา หมายความว่ารวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา
2. สุราแช่ หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุราที่กลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย
3. สุรากลั่น หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 50 ดีกรีด้วย
4. เชื้อสุรา หมายความว่า แป้งสุรา แป้งข้าวหมัก หรือเชื้อใด ๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุหรือของเหลวอื่นแล้ว สามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้
5. เจ้าพนักงานสรรพสามิต หมายความว่า เจ้าพนักงานสรรพสามิต ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
6. พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า เจ้าพนักงานสรรพสามิต และผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

การทำหรือผลิตสุรา

ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตในการทำสุราจะต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับวิธีผลิต การใช้วัตถุดิบ การเก็บสุรา ชนิด และความแรงของสุรา

การนำเข้าสุรา

ห้ามมิให้บุคคลใดนำสุราเกินกว่า 1 ลิตร เข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต สำหรับกรณีการนำเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ตามจำนวนทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตการนำเข้าสุรามาในราชอาณาจักร มิให้รวมถึงผู้มีหน้าที่ขนส่งสุราโดยสุจริต ไม่จำกัดว่าจะขนส่งสุรามาเป็นจำนวนเท่าใดก็ตาม เนื่องจากมิใช่เป็นผู้นำเข้า

ภาษีสุรา

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำหรือผลิตสุรา จะต้องเสียภาษีก่อนขนสุราออกจากโรงงานตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การเก็บภาษีส่วนใหญ่จะกระทำโดยปิดแสดมปีสุราที่ภาชนะบรรจุสุราภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้มีการจัดเก็บโดยวิธีอื่นได้ตามสมควร โดยออกเป็นกฎกระทรวงสำหรับสุราที่ผลิตหรือทำไว้ในบ้านเรือนไม่ต้องเสียภาษี กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุราที่ได้เสียภาษีแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำสุราปิดอาคารแสดมปีที่ภาชนะบรรจุใหม่ได้โดยไม่ ต้องเสียภาษีอีก

กรณีการส่งออกนอกราชอาณาจักร

กรณีการส่งสุราที่ผลิตในประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้ส่งเสริมการส่งสินค้าออกผลิตภัณฑ์ของประเทศโดยผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือทำสุราได้ส่งออกสุราของตนซึ่งได้ผลิตหรือในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้ที่ได้รับอนุญาตผลิตหรือทำสุราสามารถขอยกเว้นภาษีสำหรับการส่งออกได้ โดยต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้จะเป็นการยกเว้นการเสียภาษีแบบปกติ โดยไม่ต้องเสียภาษีโดยวิธีการคิดแสดมปี ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงบรรดาสุราที่ผลิตในราชอาณาจักรเพื่อส่งออกและได้ติดแสดมปีส่งออกไปก่อนแล้ว สำหรับแสดมปีสุราที่ผู้ได้รับอนุญาตผลิตหรือทำสุราซึ่งมีไว้ก่อนกฎกระทรวงใช้บังคับ และยังไม่ได้ใช้ภาชนะบรรจุสุราให้ใช้เป็นเครดิต ในการเสียภาษีสุราได้โดยวิธีส่งคืนแสดมปีสุรา

กรณีการนำสุราจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร

จะต้องเสียภาษีสุราโดยวิธีการปิดแสตมป์สุราที่ภาชนะบรรจุตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่สุราที่ไม่เกิน 1 ลิตร และได้เปิดภาชนะบรรจุแล้ว การปิดอากรแสตมป์นั้นจะต้องปิดก่อนการขนผ่านด่านศุลกากร เว้นแต่อธิบดีจะอนุญาตให้นำไปปิด ณ สถานที่อื่น ๆ ในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้

การเสียภาษี

ตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติสุรา ได้กำหนดให้เสียภาษีสุราในอัตราทั้งมูลค่าและตามปริมาณ โดยให้เสียภาษีในอัตราที่สูงกว่าการเสียภาษีสุรา ตามอัตรามูลค่าให้ถือมูลค่าตามมาตรา 8 (1), (2) โดยให้รวมภาษีสุราที่ต้องพึงชำระด้วย 1) ในกรณีสุราที่ผลิตหรือทำในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคาขาย ณ โรงงานสุรา หากไม่มีราคาขาย ณ โรงงานสุราหรือราคาขายมีหลายราคา ให้ถือตามราคาต่ออธิบดีกำหนด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง 2) ในกรณีสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของสุราบวกด้วยอากรขาเข้าและค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและภาษีค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีที่ผู้นำเข้าได้รับการยกเว้นหรือลดอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น ให้นำอากรขาเข้าซึ่งได้รับการยกเว้นหรือลดในอัตราดังกล่าว มาคำนวณรวมเป็นอัตรามูลค่าตามพระราชบัญญัติสุรา มาตรา 8 (2) ด้วย

สำหรับราคา ซี.ไอ. เอฟ. ที่ให้นำมาคำนวณกรณีการนำเข้าสุราต่างประเทศนั้น ได้แก่ ราคาสินค้าที่บวกด้วยค่าประกันภัยและค่าขนส่งถึงด่านศุลกากรในราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีที่อธิบดีกรมศุลกากรประกาศให้ราคาตามท้องตลาด สำหรับสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งที่จะต้องเสียอากรตามราคาเป็นรายเฉลี่ยตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ให้ถือราคานั้นเป็นราคาสุราในการคำนวณอัตราค่า ซี.ไอ. เอฟ. ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตผลิตหรือทำสุรา แจ็งราคาขาย ณ โรงงานสุราต่ออธิบดี ตามแบบและระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีการนำสุราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้กรมศุลกากรเรียกเก็บภาษีเพื่อส่งเสริมสรรพสามิตก็ได้การปิดแสตมป์สุราจะเป็นการสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ปิดครบถ้วนตามอัตราและได้ขีดฆ่าแสตมป์นั้นแล้ว

การใช้และการขนสุรา

ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สุราทำของสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อการค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต แต่ไม่รวมถึงการปรุงยาตามใบสั่งของแพทย์

การขายสุรา

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายหรือนำเข้าสุราเพื่อจำหน่าย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกรมสรรพสามิต และ

1. การขายสุราทั้งหมดในคราวเดียว ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิตในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตให้ขายสุราถึงแก่กรรมหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต
2. การขายในกรณีถูกบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล
3. การขายโดยคำสั่งของอธิบดีกรมศุลกากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ประเภทของใบอนุญาตจำหน่ายสุรา มีทั้งสิ้นด้วยกัน 7 ประเภท
ประเภทที่ 1 คือ สำหรับขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป
ประเภทที่ 2 คือ สำหรับการจำหน่ายสุราที่ผลิตหรือทำขึ้นในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป
ประเภทที่ 3 คือ สำหรับขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตร
ประเภทที่ 4 คือ สำหรับการจำหน่ายสุราที่ผลิตหรือทำขึ้นในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตรขึ้นไป
ประเภทที่ 5 คือ สำหรับขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตร เพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 10 วัน
ประเภทที่ 6 คือ สำหรับการจำหน่ายสุราที่ผลิตหรือทำขึ้นในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตร เพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 10 วัน
ประเภทที่ 7 คือ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตรขึ้นไป เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร

สำหรับกรณีการขออนุญาตใบอนุญาตประเภทที่ 4 ให้ออกแก่ผู้ทำการขายแร่ได้ ด้วยการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ แก่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายสุราเพื่อปฏิบัติด้วยก็ได้ กรณีการจำหน่ายสุราแร่ ให้ถือว่าใบอนุญาตให้จำหน่ายเป็นใบอนุญาตให้ขนสุราด้วย ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายสุราประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 ให้จำหน่ายสุราได้เฉพาะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเท่านั้น

สำหรับใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 นั้น ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตนั้น เก็บหรือรักษาสुरาประเภทที่ได้รับอนุญาตให้ขายไว้ ณ สถานที่อื่นใดนอกจากที่ซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 เก็บหรือรักษาสुरา โดยเอาสุราอื่นใด น้ำ ของเหลว

หรือวัตถุอื่นใด เจือปนหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก เจ้าพนักงานสรรพสามิต และต้องกระทำต่อหน้าเจ้าพนักงาน โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีกำหนด หากปรากฏว่าสุราที่อยู่ในความครอบครองของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีได้เป็นไปตามธรรมชาติ ในสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นทำการเปลี่ยนแปลงสุรา และห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ 3 และประเภทที่ 7 ทำการเปลี่ยนแปลงสุรา โดยการนำสุราอื่น น้ำหรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลง หรือเปลี่ยนแปลงสุราหรือภาชนะบรรจุ เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น หากปรากฏว่า สุราที่มีอยู่ในความครอบครองของผู้ที่ได้รับอนุญาตดังกล่าวเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีได้เป็นไปตามธรรมชาติ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นทำการเปลี่ยนแปลงสุรา

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509 เป็นปีที่ 21 ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยยาสูบ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509”

มาตรา 2* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป*[รก.2509/117/963/27 ธันวาคม 2509]

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติยาสูบ พุทธศักราช 2486

(2) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2490

(3) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2492 บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่น

ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ต้นยาสูบ” หมายความว่า พืชนิโคเทียนาตาแบกุ่ม (NICOTIANATABACUM)

“พื้นที่ยาสูบพื้นเมือง” หมายความว่า ดินยาสูบที่ปลูกในประเทศไทยมาแต่ดั้งเดิม และเมื่อบ่มด้วยแดดแล้วใบเป็นสีน้ำตาล

“ใบยา” หมายความว่า ใบยาสดหรือใบยาแห้งของต้นยาสูบ

“ยาอัด”* หมายความว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาสูบซึ่งได้ป่นหรือย่อยและทำเป็นแผ่น โดยมีวัตถุอื่นเจือปนด้วยหรือไม่ก็ตาม

*[นิยามนี้แก้ไขโดย พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511]

“ยาเส้น” หมายความว่า ใบยาหรือยาอัดซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว

“ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรุง และให้รวมตลอดถึง ยาเคี้ยวด้วย

“บุหรี่ซิการ์เรต”* หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ไม่ว่าจะมิใบยาแห้งหรือยาอัด เจือปนหรือไม่ ซึ่งมวนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้น ใช้แทนกระดาษหรือใบยาแห้ง หรือยาอัด

*[นิยามนี้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511]

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าแสตมป์ยาสูบไม่เกินอัตรา ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 5 ทวิ* ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตรา ทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ ให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่า *[มาตรา 5 ทวิ เพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2512 และแก้ไขโดยพระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2534]

มาตรา 6 ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดให้ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง ใช้พันธุ์ยาสูบใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่สถานีทดลองปลูกพันธุ์ยาสูบ

มาตรา 7 ผู้ใดทำการเพาะปลูกต้นยาสูบ ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

การขออนุญาต การออกใบอนุญาตและเงื่อนไขว่าด้วยการเพาะปลูก ต้นยาสูบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ใบอนุญาตที่ออกตาม มาตรานี้สิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต *บทบัญญัติมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับ แก่ผู้ปลูกต้นยาสูบพันธุ์ยาสูบพื้นเมือง*[ความในวรรคท้ายของมาตรา 7 แก้ไข โดยพระราชบัญญัติ ยาสูบ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2512]

มาตรา 8 ห้ามมิให้ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบจำหน่ายใบยาสดแก่ผู้อื่น นอกจากผู้บ่มใบยา ตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การจำหน่ายใบยาพันธุ์ยาสูบพื้นเมืองหรือใบยา ที่ผู้บ่มใบยาไม่รับซื้อ

มาตรา 9 ผู้ใดตั้งสถานีย่อมโยธาหรือสร้าง โรงบ่มโยธาเพิ่มจำนวนขึ้น ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขว่าด้วยการสร้างสถานีย่อมโยธาหรือโรงบ่มโยธาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้มีอายุตลอดไป บทบัญญัติมาตรานี้มีให้ใช้บังคับแก่ผู้ตั้งสถานีย่อมโยธาพันธุ์ยาสูบ พื้นเมือง

มาตรา 10 ผู้ใดทำการบ่มโยธา ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขว่าด้วยการรับซื้อโยธา สด การบ่มโยธา การเก็บรักษาโยธาแห่งตลอดทั้งการทำบัญชี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น ฯลฯ

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527

สำหรับประเทศไทย ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีเก่าแก่ที่บริหารจัดการเก็บกันมาเป็นเวลานานแล้ว การบังคับจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอาศัยอำนาจจากกฎหมายหลักหลายฉบับ บางฉบับเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้นานมากแล้ว อาทิ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (หรือ 49 ปีมาแล้ว) พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 (หรือ 43 ปีมาแล้ว) เป็นต้น กฎหมายฉบับที่ถือว่าค่อนข้างใหม่ก็บัญญัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 (หรือ 25 ปีมาแล้ว) คือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการดังต่อไปนี้

1. น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน
2. เครื่องดื่ม
3. เครื่องไฟฟ้า (เฉพาะเครื่องปรับอากาศและ โคมระย้าที่ทำจากแก้วเลดคริสตัลและแก้วคริสตัลอื่น ๆ)
4. แก้วเลดคริสตัล และแก้วคริสตัลอื่น ๆ
5. รถยนต์ (รถยนต์นั่ง รถยนต์กระบะ รถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน)
6. เรือยอชต์และยานพาหนะทางน้ำที่ใช้เพื่อความสำราญ
7. น้ำหอม หัวน้ำหอม และน้ำมันหอม
8. พรหมและสิ่งทอปูพื้นอื่น (เฉพาะที่ทำด้วยขนสัตว์)
9. สถานบริการ (สนามแข่งม้า สนามกอล์ฟ)
10. หินอ่อนและหินแกรนิต (ปัจจุบันยกเว้นภาษี)
11. รถจักรยานยนต์
12. แบตเตอรี่
13. สุรา

14. ยาสูบ

15. ไฟ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต คือ ตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พ.ร.บ. พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 สินค้าและสถานบริการประเภทน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องปรับอากาศ โคมระย้า แก้วและเครื่องแก้ว รถยนต์ น้ำหอม รถจักรยานยนต์ พรอม แบตเตอรี่ เรือ สนามแข่งม้า และสนามกอล์ฟ ได้บัญญัติรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ
2. ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ
3. ผู้นำเข้าซึ่งสินค้า
4. ผู้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผู้ตัดแปลงรถยนต์ ผู้กระทำผิดฐานมิใช่

ในครอบครอง ขาย และมีไว้เพื่อขาย ฯ ตามมาตรา 161, 162 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

ภาระที่จะต้องเสียภาษีสรรพสามิต เกิดขึ้นเมื่อ

1. ในกรณีสินค้าที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร
 - 1.1 เมื่อนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม หรือนำสินค้าไปใช้ในโรงอุตสาหกรรม เว้นแต่เป็นการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมไปเก็บไว้ในคลังสินค้าที่ขังบน
 - 1.2 เมื่อนำสินค้าออกจากคลังสินค้าที่ขังบน เว้นแต่เป็นการนำสินค้ากลับคืนไปเก็บไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าที่ขังบนอีกแห่งหนึ่ง
 - 1.3 เมื่อความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เกิดขึ้นก่อนนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าที่ขังบน
2. สถานบริการ
 - 2.1 เมื่อได้ชำระค่าบริการ
 - 2.2 เมื่อความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เกิดขึ้นก่อนได้รับชำระค่าบริการ
3. ในกรณีสินค้านำเข้า
 - 3.1 เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันกับความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีศุลกากร สำหรับของ ที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
 - 3.2 ในกรณีสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าที่ขังบนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้ถือว่าความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่น่าสินค้าออกจากคลังสินค้าที่ขังบน

4. กรณีตัดแปลงรถยนต์

4.1 เมื่อการตัดแปลงสิ้นสุดลง

หน้าที่ของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

1. จดทะเบียนสรรพสามิต (ผู้ประกอบอุตสาหกรรม/ สถานบริการ หากไม่จดทะเบียนสรรพสามิต มีความผิดปรับไม่เกิน 5,000 บาท) กรณีที่ไม่ต้องจดทะเบียนสรรพสามิต ได้แก่

1.1 ผู้นำเข้า

1.2 ผู้ตัดแปลงที่มีผู้ตัดแปลงประกอบกิจการเป็นธุรกิจ

2. แสดงใบทะเบียนไว้ในที่เปิดเผย

3. ในกรณีใบทะเบียนสรรพสามิตชำรุดหรือสูญหายต้องขอรับใบแทนใบทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบ

4. กรณีย้ายโรงอุตสาหกรรมให้แจ้งย้าย ณ สถานที่จดทะเบียนสรรพสามิต ก่อนย้ายไม่น้อยกว่า 15 วัน

5. กรณีเลิกหรือโอนกิจการให้แจ้ง ณ สถานที่จดทะเบียนก่อนเลิกหรือโอนกิจการ 15 วัน

6. กรณีผู้ประกอบอุตสาหกรรมตาย ให้ทายาทยื่นขอจดทะเบียนภายใน 30 วัน

7. ทำบัญชีและงบเดือน แล้วส่งงบเดือนต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

8. แจ้งวัน เวลา ทำการปกติ หรือวันหยุด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา ให้แจ้งทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน

9. แจ้งราคาขายสินค้า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงราคาให้แจ้งก่อนวันที่จะเปลี่ยนราคาไม่น้อยกว่า 7 วัน

10. ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระค่าภาษีสรรพสามิต (ผู้ประกอบอุตสาหกรรม/ สถานบริการ หลีกเลียงไม่เสียภาษี มีความผิดจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท กรณีนำสินค้าเข้าโดยไม่เสียภาษี มีความผิดจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5-20 เท่า ของค่าภาษีที่จะต้องเสีย)

สถานที่ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีสรรพสามิต

1. ในกรณีที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสรรพสามิต

2. ในกรณีที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพสามิตจังหวัด หรือสำนักงานสรรพสามิตอำเภอในพื้นที่ที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่

3. ในกรณีที่มีโรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการหลายแห่ง อาจยื่นคำร้องต่ออธิบดี ขอยื่นรวม ณ กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตแห่งใดแห่งหนึ่ง เมื่ออธิบดีเห็นสมควร จะอนุญาตก็ได้

4. ในกรณีที่เป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ให้ยื่น ณ กรมศุลกากร หรือด่านศุลกากร หรือที่ซึ่งกรมศุลกากรกำหนดให้มีการผ่านพิธีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า

หน้าที่ของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

1. จดทะเบียนสรรพสามิต (ผู้ประกอบอุตสาหกรรม/สถานบริการ หากไม่จดทะเบียน สรรพสามิต มีความผิดปรับไม่เกิน 5,000 บาท) กรณีที่ไม่ต้องจดทะเบียนสรรพสามิต ได้แก่

1.1 ผู้นำเข้า

1.2 ผู้ตัดแปลงที่มีใช้ผู้ตัดแปลงประกอบกิจการเป็นธุรกิจ

2. แสดงใบทะเบียนไว้ในที่เปิดเผย

3. ในกรณีใบทะเบียนสรรพสามิตชำรุดหรือสูญหายต้องขอรับใบแทนใบทะเบียน ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ทราบ

4. กรณีย้ายโรงอุตสาหกรรมให้แจ้งย้าย ณ สถานที่จดทะเบียนสรรพสามิต ก่อนย้าย ไม่น้อยกว่า 15 วัน

5. กรณีเลิกหรือโอนกิจการให้แจ้ง ณ สถานที่จดทะเบียนก่อนเลิกหรือโอนกิจการ 15 วัน

6. กรณีผู้ประกอบอุตสาหกรรมตาย ให้ทายาทยื่นขอจดทะเบียนภายใน 30 วัน

7. ทำบัญชีและงบเดือน แล้วส่งงบเดือนต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

8. แจ้งวัน เวลา ทำการปกติหรือวันหยุด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา ให้แจ้ง ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน

9. แจ้งราคาขายสินค้า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงราคาให้แจ้งก่อนวันที่จะเปลี่ยนราคาไม่น้อย กว่า 7 วัน

10. ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระค่าภาษีสรรพสามิต (ผู้ประกอบอุตสาหกรรม/ สถานบริการ หลีกเลียง ไม่เสียภาษีมีความผิดจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท กรณีนำสินค้าเข้าโดยไม่เสียภาษีมีความผิดจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5-20 เท่า ของค่าภาษี ที่จะต้องเสีย)

สถานที่ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีสรรพสามิต

1. ในกรณีที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสรรพสามิต

2. ในกรณีที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพสามิตจังหวัด หรือสำนักงานสรรพสามิตอำเภอในพื้นที่ที่โรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่

3. ในกรณีที่มีโรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการหลายแห่ง อาจยื่นคำร้องต่ออธิบดีขอขึ้นรวม ณ กรมสรรพสามิต หรือสำนักงานสรรพสามิตแห่งใดแห่งหนึ่ง เมื่ออธิบดีเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้

4. ในกรณีที่เป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ให้ยื่น ณ กรมศุลกากร หรือด่านศุลกากร หรือที่ซึ่งกรมศุลกากรกำหนดให้มีการผ่านพิธีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า (ธงชัย ยุทธนาพา และคณะ, 2552)

พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480 และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484) อาทิตย์ ทิพอาภา ปรีดี พนมยงค์ ตราไว้ ณ วันที่ 17 กันยายน พุทธศักราช 2486 เป็นปีที่ 10 ในราชการปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยไฟเพื่อให้รัดกุม และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติไฟ พุทธศักราช 2481”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติไฟ พุทธศักราช 2481 และพระราชบัญญัติไฟ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2482

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ไฟ” หมายความว่าไฟซึ่งทำด้วยกระดาษหรือหนังซึ่งทำด้วยวัตถุอื่นตามที่กำหนด

ในกฎกระทรวง

“นำไฟเข้ามา” หมายความว่านำ หรือยังให้เข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งไฟแต่ไม่หมายความรวมถึงการนำเข้ามาของผู้ควบคุมยานพาหนะตามหน้าที่ของผู้ขนส่ง

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีแต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่าอธิบดีกรมสรรพสามิต

มาตรา 5 ห้ามมิให้ผู้ใดทำไฟหรือนำไฟเข้ามา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

มาตรา 6 ไฟซึ่งกรมสรรพสามิตนำขึ้นนั้นห้ามมิให้ผู้ใดดัดแปลงแก้ไขหรือกระทำ
แก้ไขไฟนั้นด้วยประการอื่นใด เพื่อขายอย่างไฟ

มาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดขายไฟเป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
การออกใบอนุญาต ผู้ขอต้องเสีย

ค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง ไม่เกินหนึ่งร้อยบาทใบแทนใบอนุญาต
ฉบับละไม่เกินสิบบาทและใบ อนุญาตนั้นให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต

มาตรา 8 ห้ามมิให้ผู้ใดมีไฟไว้ในครอบครองเกินกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบใบ หรือขายไฟไม่ว่า
จำนวนใด ๆ เว้นแต่ไฟนั้นจะเป็นไฟซึ่งกรมสรรพสามิตทำขึ้นหรือ เป็นไฟที่มีตรากรมสรรพสามิต
ได้กำหนดขึ้นประทับอยู่

มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขาย ซึ่งไฟที่กระทำขึ้นเพื่อฝ่าฝืนมาตรา 6

มาตรา 10 ให้เรียกค่าธรรมเนียม สำหรับประทับตราไฟตามอัตราที่กำหนดใน
กฎกระทรวง ตามขนาดของไฟแต่ละชนิดของวัตถุที่ทำไฟนั้นขึ้น ไม่เกินอัตราร้อยใบต่อสามสิบ
บาท

มาตรา 11 ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งแม่พิมพ์สำหรับพิมพ์ไฟ เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตจากอธิบดี

มาตรา 12 เพื่อที่จะได้รู้ได้ว่ามีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัติและกฎกระทรวง
ที่ออกตาม พระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาตั้งแต่
พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อทำการตรวจค้นได้

มาตรา 13 บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้กระทำการใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตราต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับตามจำนวนไฟของ
กลางเป็นเงินสี่เท่าของราคาไฟที่กรมสรรพสามิตขายในประเภทเดียวกัน แต่ในกรณีทำไฟต้องไม่ต่ำ
กว่าสองพันบาท

มาตรา 14 ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 6 มาตรา 8 และมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สามปี หรือ ปรับตามจำนวนไฟของของกลางเป็นสี่เท่าของราคาไฟที่ กรมสรรพสามิตในประเภท
เดียวกันแต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 ตริ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 7 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน
หนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 14 จัตวา ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปีถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่
สองพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา 15 ผู้ใดซึ่งได้รับ อนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามข้อกำหนด ในกฎกระทรวง มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 16 บรรดาไฟและเครื่องมือที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้สำหรับ กระทำความคิดตาม พระราชบัญญัตินี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับได้

มาตรา 17 ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจสั่งค่าใช้จ่ายอนุญาตที่ออกตาม ความใน พระราชบัญญัตินี้มีกำหนดเวลาไม่เกิน หกเดือนเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตกระทำความผิดต่อ พระราชบัญญัตินี้ หรือ ข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือกระทำความผิดต่อข้อกำหนดในใบอนุญาต

มาตรา 18 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตถูกสั่งค่าใช้จ่ายอนุญาตตามความในมาตรา 17 นั้นถ้า อธิบดีเห็นสมควรก็ให้มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตเสียได้

มาตรา 19 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวงวางข้อกำหนดที่ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้ บังคับได้ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จากการศึกษาแนวคิดแนวคิดของกฎหมายสรรพสามิต ได้แก่ พรบ.สุรา พ.ศ.2 493, พรบ.ยาสูบ พ.ศ. 2509, พรบ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พรบ.ไฟ พ.ศ. 2486 ข้างต้น ผู้วิจัยได้ นำเกณฑ์มาปรับเป็นตัวแปรตามในการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกรมสรรพสามิต หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในตัวคนหรืออยู่ในสมอง ซึ่งการฝึกอบรมที่ดีก็คือ การทำให้ข้อมูลเข้าไปอยู่ในสมองของผู้รับการฝึกให้มากที่สุด จึงจะทำให้ ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ด้วยความรู้ในสมองของคนเรานั้นจะมี 2 ลักษณะ คือ การจำ และความเข้าใจ ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง 2 ข้อ ได้แก่

1.1 บทบาทและภาระหน้าที่ของกรมสรรพสามิต

1.2 สินค้าและบริการที่กรมสรรพสามิตรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า ภาษีการขายเฉพาะที่เรียกเก็บจากสินค้าและบริการบางประเภท ซึ่งมีเหตุผล สมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เช่น สินค้าที่บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ และศีลธรรมอันดี สินค้าและบริการที่มีลักษณะเป็นการฟุ่มเฟือย หรือสินค้าที่ได้รับผลประโยชน์ เป็นพิเศษจากรัฐ หรือสินค้าที่ก่อให้เกิดภาระต่อรัฐบาลในการที่จะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เพื่อให้บริการผู้บริโภค หรือเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

2. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 หมายถึง ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำหรือผลิตสุราจะต้อง เสียภาษีก่อนขนสุราออกจากโรงงานตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การเก็บภาษีส่วนใหญ่

จะกระทำโดยปิดแสดมภ์สุราที่ภษณะบรรจสุราภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้มีการจัดเก็บ โดยวิธีอื่นได้ตามสมควร โดยออกเป็นกฎกระทรวง ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง 4 ข้อ ได้แก่

- 2.1 ความหมายของ “สุรา” ตามพระราชบัญญัตินี้
- 2.2 ขั้นตอนการทำสุรา การเสีภษณีสุรา และนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร
- 2.3 การใช้ การขนสุราและการขออนุญาตขายสุราประเภทต่าง ๆ
- 2.4 บทกำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุปได้ว่าห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภษณะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุรา

ไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตผู้ที่ได้รับใบอนุญาตในการทำสุรา จะต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับวิธีผลิต การใช้วัตถุดิบ การเก็บสุรา ชนิดและความแรงของสุรา

3. พรบ.ยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำยาอัดยาเส้นหรือยาสูบเพื่อการค้า ดังนั้น เมื่อกฎหมายให้รัฐบาลผูกขาดการประกอบอุตสาหกรรมหรือทำนุหรือรักษาแร่เพื่อการค้าแล้ว ก็ควรจะต้องตีความว่าให้รัฐบาลผูกขาดการค้าหรือจำหน่ายนุหรือรักษาแร่ด้วย ประกอบด้วย ข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง 5 ข้อ ได้แก่

- 3.1 ความหมายของ “ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัตินี้
- 3.2 ขั้นตอนการนำยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักรและการประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ
- 3.3 การครอบครองยาสูบที่มีได้ปิดแสดมภ์ยาสูบและการนำยาสูบติดตัวเข้ามา
- 3.4 การขออนุญาตขายยาสูบประเภทต่าง ๆ
- 3.5 บทกำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุปได้ว่าการขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขว่าด้วยการรับยาเส้น หรือยาสูบมาขาย การขายหรือการนำออกแสดงเพื่อขาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวงใบอนุญาตที่ออกตามมาตราสี่สิบสี่เมื่อสี่ปี

4. พรบ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 หมายถึง ตาม พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พ.ร.บ. พิกัตต์อัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 สินค้าและสถานบริการประเภทน้ำมันและผลิตภัณฑ์ น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องปรับอากาศ โคมระย้า แก้วและเครื่องแก้ว รถยนต์ น้ำมัน รถมอเตอร์ไซด์ พรม แบตเตอรี่ เรือ สนามแข่งม้า และสนามกอล์ฟ ได้บัญญัติรายละเอียดดังต่อไปนี้ ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม, ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ, ผู้นำเข้าซึ่งสินค้า และผู้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (เช่น ผู้ดัดแปลงรถยนต์ ผู้กระทำผิดฐานมิไว้ในครอบครอง ขาย และมีไว้เพื่อขาย ฯ

ตามมาตรา 161, 162 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง 4 ข้อ ได้แก่

- 4.1 สินค้าที่อยู่ในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต
- 4.2 ขั้นตอนการเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมและนำเข้าสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้
- 4.3 ขั้นตอนการชำระภาษีและยื่นงบเดือนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้
- 4.4 บทกำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุปได้ว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศผ่านการจัดเก็บภาษีอากรขาเข้าในอัตราที่สูง ๆ เพื่อเป็นกำแพงภาษี สินค้าที่ผลิตในประเทศไทยส่วนใหญ่มีคุณภาพและมาตรฐานต่ำ แข่งขันสู้สินค้านำเข้าไม่ได้ ทำให้คนที่มีรายได้สูงนิยมบริโภคสินค้านำเข้าที่ผลิตจากต่างประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากสินค้าบางอย่างที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น ยานต์ถู่) หรือสินค้าที่จำเป็นการดำรงชีวิต แต่มีจำนวนจำกัด (เช่น เกลือ ซีเมนต์ เครื่องขีดไฟ) หรือสินค้าที่บริโภคแล้วเป็นอันตรายต่อสุขภาพและขัดต่อศีลธรรมอันดี (สินค้านำเข้า เช่น ฝิ่น ยาสูบ สุรา) เพื่อหารายได้เข้ารัฐ และเพื่อจำกัดการบริโภค

5. พรบ.ไฟ พ.ศ. 2486 หมายถึง การออกใบอนุญาต ผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ใบแทนใบอนุญาตฉบับละไม่เกินสิบบาท และใบอนุญาตนั้นให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง 4 ข้อ ได้แก่

- 5.1 ความหมายของ “ไฟ” ตามพระราชบัญญัตินี้
- 5.2 ขั้นตอนการทำไฟ การเสียค่าธรรมเนียม และนำไฟเข้ามาในราชอาณาจักร
- 5.3 การครอบครองไฟ และการขออนุญาตขายไฟประเภทต่าง ๆ
- 5.4 บทกำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุปได้ว่าเจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งคดีใช้ใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัติได้มีกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือน เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือกระทำผิดต่อข้อกำหนดในใบอนุญาต

ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดข้างต้นในการกำหนดแบบสอบถามการวิจัยในการศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด เพื่อให้เนื้อหาของการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และการสรุปผลการศึกษาที่มีความถูกต้องตามหลักทฤษฎี และมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการบริการได้จริง

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด

การจัดตั้งกรม

ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการ ซึ่งมีเหตุผลสมควรที่จะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เช่น บริโภคแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี มีลักษณะฟุ่มเฟือย และสินค้าและบริการที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากกิจการของรัฐ เป็นต้น

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ในประเทศไทยสันนิษฐานว่ามีการจัดเก็บตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ไม่มีหลักฐาน มาปรากฏหลักฐานในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2178) โดยกฎหมายลักษณะพระธรรมนูญได้กำหนดว่าได้เก็บอากรจากสุรา แต่อัตราเท่าใด และวิธีการจัดเก็บอย่างไร ไม่ได้ระบุไว้ แต่ปรากฏหลักฐานชัดเจนในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชสำหรับภาษีสรรพสามิตของไทยอาจกล่าวได้ว่ามีต้นกำเนิดมาจากสินค้าสองประเภท คือ ฝิ่น และสุรา ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดเก็บภาษิดังกล่าวแยกจากกัน คือ กรมฝิ่นและกรมสุรา

ใน พ.ศ. 2474 กรมสุราได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมและจัดเก็บภาษีไม้ขีดไฟที่ทำขึ้นในราชอาณาจักรด้วยอีกอย่างหนึ่ง และต่อไปอาจจะมีการอย่างอื่นเพิ่มขึ้นอีกก็ได้ นาม “กรมสุรา” ไม่เหมาะสมกับหน้าที่ราชการที่ปฏิบัติอยู่ จึงได้มีประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474 เปลี่ยนนาม “กรมสุรา” เป็น “กรมสรรพสามิตต์” และในวันรุ่งขึ้น คือ ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหม่อมเจ้าจิตร โภคทวี เกษมศรี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสรรพสามิตต์ เป็นคนแรก

ในปี พ.ศ. 2476 ได้มีพระราชกฤษฎีกาการจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงการคลัง ให้แยกงานสรรพสามิตต์และงานฝิ่นออกจากกรมสรรพากรแล้วตั้งเป็น “กรมสรรพสามิตต์และฝิ่น” และในปีเดียวกันนั้น ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2476 ให้แก่นาม “กรมสรรพสามิตต์และฝิ่น” เป็น “กรมสรรพสามิต”

วิสัยทัศน์

ผู้นำการจัดเก็บภาษีเพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

พันธกิจ

1. บูรณาการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสถียรภาพทางการคลัง
2. พัฒนานวัตกรรมตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปราม
3. ส่งเสริมนโยบายภาษี เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม และพลังงาน รองรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. พัฒนาการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จและทันสมัย
5. พัฒนาองค์กรให้ทันสมัย โปร่งใส และเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. สร้างเสถียรภาพการจัดเก็บภาษีแบบบูรณาการ
2. สนับสนุนการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปราม
3. ขับเคลื่อนนโยบายภาษี เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม และพลังงาน รองรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. พัฒนาการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จตามมาตรฐานสากล
5. พัฒนาองค์กรให้ทันสมัย โปร่งใส และเป็นธรรม

ค่านิยมกรมสรรพสามิต ความหมายค่านิยมกรมสรรพสามิต

S = Standardization (ความมีมาตรฐาน)

T = Transparency (ความโปร่งใส)

A = Accountability (จิตสำนึกความรับผิดชอบ)

R = Rapid & Simplicity (ความรวดเร็วและเรียบง่าย)

S = Satisfaction (ความพึงพอใจ)

หน้าที่หลักสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด สังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

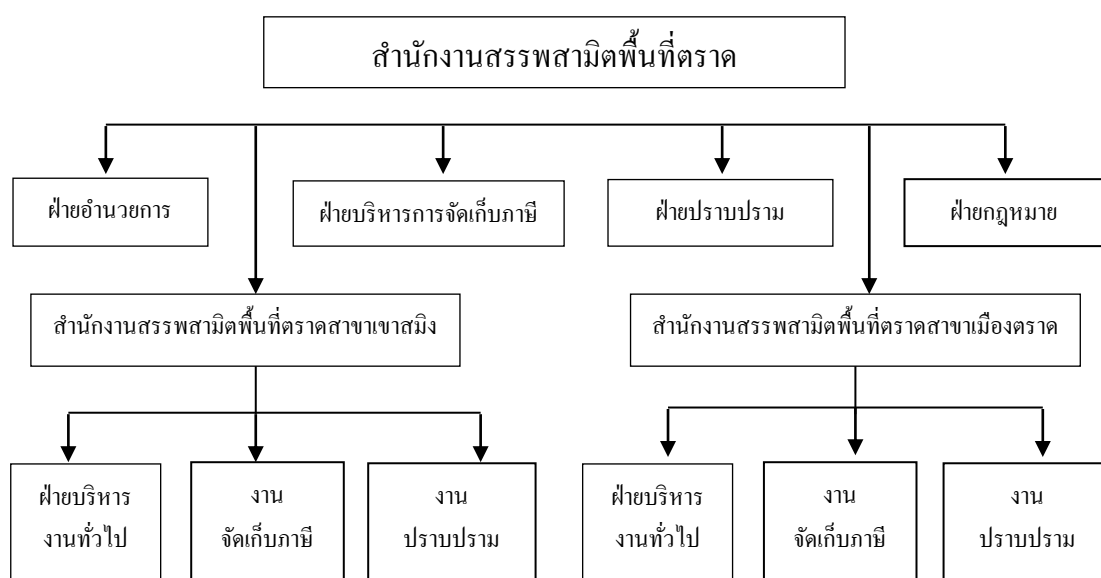
มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยจัดสรรเงินภาษีสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ กฎหมายว่าด้วยไฟ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ
3. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา
4. วางแผนปฏิบัติการและประเมินผล เพื่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายภาษีสรรพสามิตให้เป็นไปตามนโยบาย/แผนงาน และเป้าหมายของกรมสรรพสามิต และสำนักงานสรรพสามิตภาค
5. การตรวจสอบภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ด้วยระบบการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและประเมินเรียกเก็บภาษีและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ยาสูบ และไฟ
6. ประสาน/ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายการแบ่งงานภายใน สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด มีการแบ่งงานภายในออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ
2. ฝ่ายบริหารการจัดเก็บภาษี
3. ฝ่ายปราบปราม
4. ฝ่ายกฎหมาย

และสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา 2 สาขา คือ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด สาขาเมืองตราด และสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด สาขาเขาสมิง

โครงสร้างสรรพสามิตพื้นที่ตราด

ภาพที่ 2 โครงสร้างสรรพสามิตพื้นที่ตราด (สรรพสามิตพื้นที่ตราด, 2559)

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ตราด เป็นหน่วยราชการสังกัดกรมสรรพสามิตมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีและดำเนินการป้องกันและปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายสรรพสามิต โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ใช้บริหารจัดการเก็บภาษีสินค้าสุรา
2. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ใช้บริหารจัดการเก็บภาษีสินค้ายาสูบ
3. พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486 ใช้บริหารจัดการเก็บภาษีสินค้าไฟ
4. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ใช้บริหารจัดการเก็บภาษีสินค้าและบริการ

ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติ พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

5. พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 เป็นบทบัญญัติที่กำหนด ประเภทสินค้าและบริการ และอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัติ ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ได้แก่ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องไฟฟ้า แก้ว และเครื่องแก้ว รถยนต์ เรือ ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง พรหมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ รถจักรยานยนต์ หินอ่อนและหินแกรนิตที่แปรรูปแล้ว แบตเตอรี่ ภาษีสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน ภาษีกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งสถานบริการอาบน้ำหรืออบตัวและนวด ในดัลลับ และคิสโก้เชค สนามแข่งม้าและสนามกอล์ฟ

6. พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิต เพิ่มขึ้นจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต เพื่อส่งมอบให้แก่ กระทรวงมหาดไทย นำไปจัดสรรให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ

7. พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. 2527 ใช้จัดเก็บภาษีสุราเพิ่มขึ้นจากผู้มีหน้าที่ เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุรา เพื่อส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยนำไปจัดสรรให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่รับผิดชอบ

1. ปฏิบัติงานในการบริหารงานทั่วไปของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่และพื้นที่สาขา ในด้านงานธุรการ งานสารบรรณ งานพิมพ์ งานบันทึกข้อมูลต่าง ๆ งานบริหารงานบุคคล และงานพัสดุครุภัณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบและที่กรมได้มอบอำนาจให้ปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ

2. การจัดเตรียมการประชุม การประสานงาน การติดต่อกับสำนักงานสรรพสามิตภาค หน่วยงาน และบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การจัดทำงบประมาณของสำนักงาน สรรพสามิตพื้นที่และพื้นที่สาขาที่อยู่ในความรับผิดชอบ และที่กรมได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติ ในกรณีต่าง ๆ

4. การตรวจตัดปีเงินผลประโยชน์

5. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวม ตรวจสอบรายงาน สถิติ ปริมาณงานต่าง ๆ เพื่อจัดทำ ข้อเสนอแนะ สนับสนุน เร่งรัด ติดตาม การปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ และสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา

6. การประเมินผลงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

7. การวางแผนประชาสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการประชาสัมพันธ์ของภาค พร้อมทั้งการติดตามแผน เพื่อให้ประชาชนผู้เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่กรมจัดเก็บ

8. การดำเนินการเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการนอกเวลาทำการปกติ

9. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายบริหารการจัดเก็บภาษี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตทุกประเภท ภาษี อบจ. และที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ
 2. การประเมินภาษี เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม การยกเว้น และการขอคืนภาษี
 3. ประสานงานด้านข้อมูลกับภาค เพื่อประโยชน์ต่องานด้านตรวจสอบภาษีของภาค
 4. ควบคุม ตรวจสอบ และตรวจปฏิบัติการ โรงอุตสาหกรรม/ โรงงานที่อยู่ในความควบคุม
 5. กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความสนับสนุนงานด้านการจัดเก็บภาษีแก่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา
 6. การจัดทำรายงาน งบเดือน และสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี
 7. ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาการอนุญาตและการขออนุมัติในกรณีต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบและที่กรมได้มอบอำนาจให้ปฏิบัติ การพิจารณาการออกใบอนุญาต พร้อมทั้งการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ และที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บ
 8. พิจารณาตรวจสอบการขอจดทะเบียนสรรพสามิต การจัดทำข้อมูลสถิติและรายงานที่เกี่ยวข้อง
 9. ควบคุมการเบิกจ่ายและจำหน่ายแสตมป์สรรพสามิต
 10. กำกับ ดูแล และควบคุมการผลิต และจำหน่ายใบยาสูบและยาสูบทุกประเภทตามที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบ
 11. การส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าในความควบคุม
 12. ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความสนับสนุนด้านใบอนุญาตและทะเบียนสรรพสามิตแก่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา
 13. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ฝ่ายกฎหมาย มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
1. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการด้านงานคดีในทางแพ่งตามกฎหมายภาษีสรรพสามิต การเปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิดกฎหมายภาษีสรรพสามิตที่อยู่ในความรับผิดชอบและที่กรมได้มอบอำนาจให้ปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ
 2. การตรวจสอบสำนวนและติดตามผลการเปรียบเทียบคดี พร้อมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจในงานคดี และเปรียบเทียบปรับแก่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา
 3. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับของกลางในคดีกระทำผิดกฎหมายสรรพสามิต ตั้งแต่การตรวจรับ การเก็บรักษา การทำลาย และการขายทอดตลาด
 4. การจัดทำรายงานสถิติข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

จังหวัดตราด “เป็นจังหวัดชายแดนสุดฝั่งทะเลตะวันออก มีรูปร่างลักษณะคล้ายหัวช้าง อาณาเขตด้านชายแดนติดกับประเทศกัมพูชาทั้งทางบกและทางทะเล ยาว 330 กิโลเมตร โดยทางบก ติดกับทางจังหวัดของประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตว์ และจังหวัดเกาะกง ซึ่งมีแนวชายแดนธรรมชาติติดทิวเขาบรรทัด เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตลอดแนวยาว 165 กิโลเมตร และมีแนวอาณาเขตทางทะเลยาว 165.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ขนาดเล็กเป็นอันดับ 4 ของภาคตะวันออก และเป็นอันดับที่ 56 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางสายใหม่ บางนา-บ้านบึง-แกลง-ตราด เป็นระยะทาง 315 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ อาณาบริเวณที่เป็นแผ่นดิน ภูเขา พื้นน้ำ และทะเล ดังนี้

1. บริเวณผืนดินราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ บริเวณที่ราบตอนกลางและตะวันออก เหมาะสำหรับการปลูกผลไม้ ปาล์ม น้ำมัน ทำนาข้าว และการปศุสัตว์
2. ที่ราบบริเวณภูเขา ได้แก่ บริเวณที่ราบตอนบนและตอนกลาง บริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางมาก เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนผลไม้ ยางพารา และสับปะรด
3. บริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ได้แก่ บริเวณทางตอนกลางของอำเภอแหลมงอบ และเขตติดต่ออำเภอเขาสมิง ส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกาะ
4. ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเลและผืนทะเล บริเวณพื้นที่นี้ประกอบด้วย หมู่เกาะน้อยใหญ่ต่าง ๆ 52 เกาะ มีป่าชายเลนอย่างหนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

อาณาเขต

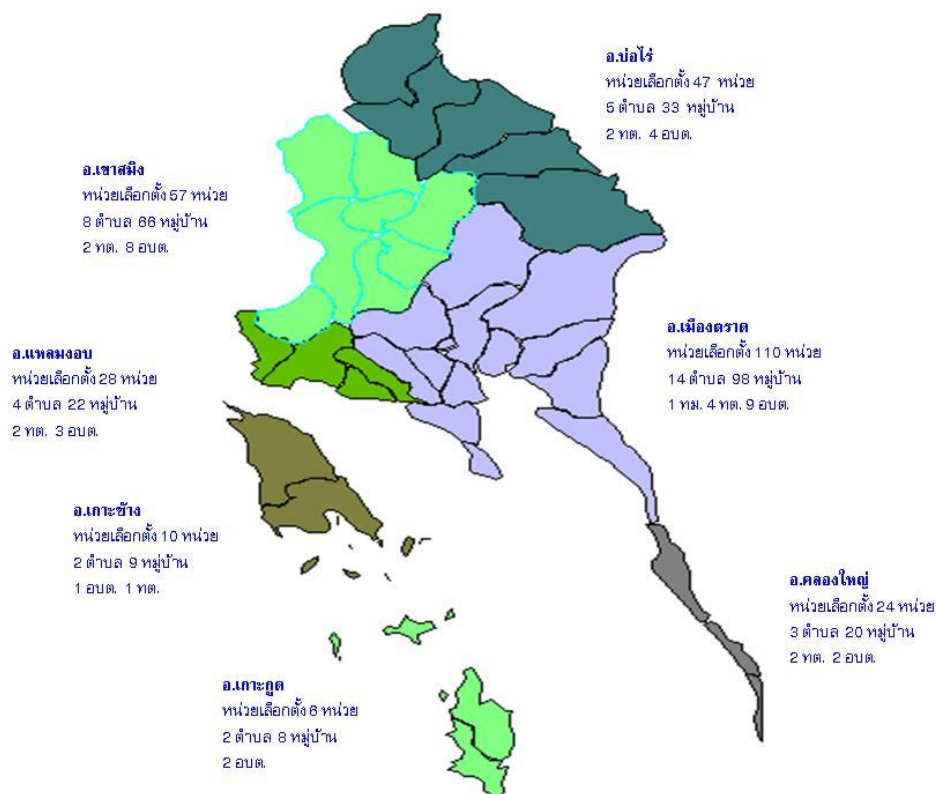
ทิศเหนือ: ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชาและจังหวัดจันทบุรี

ทิศใต้: ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันออก: ติดต่อกับ ชายฝั่งทะเลทางอ่าวไทย

ทิศตะวันตก: ติดต่อกับ จังหวัดจันทบุรี

พื้นที่การรับผิดชอบของกรมสรรพสามิตพื้นที่ตราด

ภาพที่ 3 พื้นที่การรับผิดชอบของกรมสรรพสามิตพื้นที่ตราด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ สิงห์แก้ว (2551, บทคัดย่อ) การศึกษาความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจในด้านภาษีของผู้ประกอบการเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 91.35 คะแนนเฉลี่ย 22 คะแนน และความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.84 คะแนนเฉลี่ย 23-25 คะแนน และความรู้สูง มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.81 คะแนนเฉลี่ย 25 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของทะเบียนผู้ประกอบการ รายได้ของกิจการ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีข้อเสนอแนะควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มระหว่างกรมสรรพากร

และผู้ประกอบการให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญ
ของใบกำกับภาษีและประโยชน์ของการจัดเก็บภาษีว่านำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาประเทศอย่างไร
นอกจากนี้ควรปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ฯ ต่าง ๆ ให้มีบทลงโทษแก่ผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี
ให้มีความรุนแรงมากขึ้น

ไพโรจน์ บุญประเสริฐ (2553, หน้า 148-149) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดความรู้
ด้านกฎหมายเบื้องต้นแก่ประชาชน พบว่า จากการให้บริการคำปรึกษาความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้น
ให้แก่ประชาชน พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยมีคดีความมาก่อนจะไม่สนใจที่จะทราบเรื่องของกฎหมาย
และวิธีการแก้ปัญหา เมื่อมีการอธิบายหรือการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายจึงไม่ยอมมาฟัง
ในการรับการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายโดยการซื้อตำรามาอ่านเพียงอย่างเดียว ไม่อาจกระทำได้
เนื่องจากกฎหมายแต่ละมาตรามีความซับซ้อนอยู่ในตัว ใช้ศัพท์ทางกฎหมาย และบางมาตรา
ต้องมีการตีความด้วย ผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านกฎหมายซื้อตำรากฎหมายมาอ่านแล้วตีความเอง อาจเกิดโทษ
ได้มากกว่าคุณ ดังนั้น การรับฟังการถ่ายทอดด้านกฎหมายโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีอาชีพกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นประจำ ย่อมได้รับความรู้ที่ถูกต้องนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพศาล จันทลอย (2555, บทคัดย่อ) การควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน
ในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน
มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่น
ชุมชนต่อการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของเจ้าหน้าที่สรรพสามิตพื้นที่เชียงใหม่
2) เพื่อศึกษาปัญหาที่ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชน พบจากการควบคุม
กระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของเจ้าหน้าที่สรรพสามิตในจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษา
สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน 4) เพื่อศึกษาความรู้
เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของผู้ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชน 5) เพื่อเสนอ
แนวทางการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องในการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ศึกษาจาก 1) ข้าราชการและลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่
เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่เชียงใหม่ กรมสรรพสามิต
2) กลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชนจากกรมสรรพสามิตในพื้นที่
จังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการในปัจจุบัน รวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชนต่อการดำเนินการควบคุม
กระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นของเจ้าหน้าที่สรรพสามิตพื้นที่เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

ในภาพรวมผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยอย่างมากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สรรพสามิต ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดกับการดำเนินการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษี ได้แก่ สำนักสรรพสามิตพื้นที่ที่มีความสะดวกในการติดต่อราชการมากที่สุด นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ยังสามารถชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับภาษีได้อย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถตอบข้อสงสัยอื่น ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี มีการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีทุกรายอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

2. ปัญหาการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน พบว่า ผู้ประกอบการเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาจากรายละเอียดปัญหาที่พบ จากการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุราตั้งแต่ระดับมากจนถึงระดับมากที่สุด โดยพิจารณาจาก ค่าร้อยละ พบว่า ปัญหาที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำบัญชีและงบเดือนวัตถุดิบให้ตรงกับความเป็นจริงและการควบคุมเสตมปีสุราและการปิดเสตมปีสุรา

3. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน มีหลายสาเหตุ ได้แก่ ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เช่น ปัญหาความกำกวมของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน บทกำหนดโทษของผู้กระทำผิดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เบาลเกินไป ด้านบุคลากร เช่น อัตราเจ้าพนักงานที่ไม่เพียงพอ เจ้าพนักงานบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารจัดการ เช่น ขาดวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนกำลังพล และยานพาหนะ

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนของผู้ได้รับอนุญาตให้ทำและขายสุรากลั่นชุมชน พบว่า ในภาพรวม ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการจัดเก็บภาษี ในระดับมาก

5. ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์จัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้แก่ผู้ประกอบการ ตลอดจนการควบคุมการปิดเสตมปีสุรา การจัดทำบัญชีแสดงผลการทำสุรา เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจต่อกระบวนการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชน สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ประกอบการ ไม่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี และเต็มใจที่จะเสียภาษี ให้กับรัฐ 2) ควรมีการอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้มีความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใหม่ ๆ รวมทั้งมีการฝึกอบรมทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ศิริไล ชยางกูร (2555, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง แรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแล ผู้สูงอายุในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ถึงอุปสงค์ของแรงงานข้ามชาติ

ทุกชาติพันธุ์กับความต้องการดูแลผู้สูงอายุ และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของแรงงานข้ามชาติทุกชาติพันธุ์กับความต้องการดูแลผู้สูงอายุ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยออกแบบสอบถามแรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแลผู้สูงอายุในเรื่อง ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม และข้อมูลด้านอาชีพการงานกับแรงงานข้ามชาติในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศสหภาพพม่า รองลงมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชา ตามลำดับ แรงงานข้ามชาติทุกชาติพันธุ์ไม่มีความต้องการเปลี่ยนงานเพื่อทำอาชีพบริการดูแลผู้สูงอายุ ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล ทั้งเรื่องการทำงาน ให้ทำและการอบรมวิศูดูแลผู้สูงอายุ เพียงขออาศัยอยู่โดยไม่ถูกเบียดเบียนและมีรายได้พอประทังชีพ พอใจกับงานที่ทำในปัจจุบัน แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่คิดว่าขอทำงานในประเทศไทยช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีโอกาสจะกลับไปอยู่ที่ประเทศของตน ดังนั้น สถานสงเคราะห์ทั้งภาครัฐ เอกชนและครัวเรือนต้องเตรียมการสำหรับแรงงานที่จะช่วยดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวและแรงงานไทย ควรต้องมีการปรับตัว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีหลักสูตรการอบรมดูแลผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมีใบประกาศนียบัตรรับรอง เพื่อเตรียมรองรับผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้นในอนาคต

นัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้เรื่องเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้เสียภาษีในเขตตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งที่หนึ่งด้านการจัดเก็บรายได้ อันดับที่สอง ด้านพระราชบัญญัติ ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีผู้เสียภาษีที่มีเพศต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้องไม่แตกต่างกัน และผู้เสียภาษีผู้ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง แตกต่างกัน

จิตินันท์ สาทพันธ์ (2555, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นปี ด้านประชากร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 30-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีรายได้ 5,000-15,000 บาท พบว่า ความรู้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่มีความรู้มาก คิดเป็นร้อยละ 65.32 สำหรับความคิดเห็นต่อการชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อยู่ในเกณฑ์ดีทุกข้อ เมื่อแยกเป็นรายข้อ ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทศบาลมีการจัดทำป้ายแสดงขั้นตอน

วิธีการเสียภาพิแต่ละประเภทโดยละเอียดครบถ้วนและชัดเจน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้และความคิดเห็นที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีเพศ อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า เทศบาลควรมีการเชิญประชาชนร่วมอบรมหรือประชุมให้ความรู้ โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเป็นวิทยากร และกรณีที่ประชาชนติดต่อเพื่อเสียภาพิจะต้องได้รับความสะดวกอย่างเต็มที่ ใ้ชาวจากสุภาพ อ่อนนุ่ม ยิ้มแย้ม การขอคืนภาษีจะต้องกระทำได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง

สรศักดิ์ พุทธบุษชา (2555, บทคัดย่อ) เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาพิอากร ที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาพิเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระ โขนง) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพพนักงานเอกชน รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท มีประสบการณ์คำนวณภาษีด้านตนเอง และกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ประสบการณ์คำนวณภาษี ต่างกัน มีผลต่อทัศนคติการเสียภาพิเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาพิเงินได้บุคคลธรรมดา

บุบผา ลาภทวี (2555, บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของผู้บาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่บังคับใช้หมวกนิรภัย พฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัย และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัย กลุ่มตัวอย่างที่ทาการศึกษาวิจัย เป็นผู้บาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ทั้งเพศหญิงและชาย จำนวน 110 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ และพิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่บังคับใช้หมวกนิรภัย ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.5 ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการสวมหมวกนิรภัยอยู่ในระดับเหมาะสม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ การมีหมวกนิรภัยเป็นของตนเอง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ได้แก่ ประสบการณ์ในการขับขี่

การเป็นเจ้าของรถ การมีใบอนุญาตขับขี่ ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุ ประสบการณ์การกระทำ ความผิด และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้บังคับหมวกนิรภัย ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการรณรงค์ให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้หมวกนิรภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพผู้ขับขี่ให้ปลอดภัย ซึ่งจะนำไปสู่การป้องกันและลดความรุนแรงจากอุบัติเหตุต่อไป

ลัดดาวัลย์ จันทร์เทพ (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพสามิต และภาษีศุลกากรตามกฎหมาย ในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตภาคใต้ของประเทศไทย ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากร (อากรขาเข้า) ตามกฎหมาย ในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตภาคใต้ของประเทศไทยเป็นปัญหาอย่างหนักในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากเหตุจูงใจในเรื่องของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต่างกัน จึงทำให้มีการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง จากประเทศมาเลเซียที่มีมาตรการอุดหนุนราคาน้ำมัน ทำให้อ่างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศมาเลเซีย ถูกกว่าประเทศไทย ส่วนประเทศสิงคโปร์นั้นเป็นประเทศที่ถล่มน้ำมันเพื่อส่งออก ซึ่งในการส่งออกนั้น จะไม่มีการเก็บภาษี ทำให้อ่างราคาน้ำมันถูกกว่าราคาขายปลีกในประเทศไทย

นอกจากเหตุจูงใจที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สาเหตุทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีอากรขาเข้าภาษี ในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตภาคใต้ของประเทศไทยนั้น มีสาเหตุเพราะ โครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศไทยในส่วนของภาระภาษีสรรพสามิตและเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในอัตราที่สูง การจัดเก็บภาษีดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามลักษณะภาษีอากรที่ดีแล้ว พบว่า มีลักษณะที่ขัดต่อลักษณะภาษีอากรที่ดีหลายประการ เช่น หลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี หลักความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร หลักความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ หลักความยืดหยุ่น และหลักอำนาจรายได้ อันก่อให้เกิดผลกระทบมากมายหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ผลกระทบต่อประเทศ ผลกระทบในทางธุรกิจ ผลกระทบต่อสังคม จึงต้องมีการทบทวนในเรื่องของอัตราภาษีสรรพสามิตและเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเฉพาะการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจาก น้ำมันเบนซิน เพื่อให้สอดคล้องต่อลักษณะภาษีอากรที่ดี และลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีสรรพสามิต และภาษีศุลกากร (อากรขาเข้า) ในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตภาคใต้

เพ็ญศรี ฉิรินัง (2557, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความต้องการ ของประชาชนเขตหนองแขมที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะข้อมูลข่าวสารของราชการที่ประชาชนต้องการทราบ 2) ศึกษาประสบการณ์ของประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ 3) ศึกษา ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ 4) ศึกษาความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนตัวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องพระราชบัญญัติ

ข้อมูลข่าวสารของราชการ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในเรื่องพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ และ 6) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าบ้านตามทะเบียนบ้านของสำนักงานเขตหนองแขม จำนวน 324 คน โดยแบ่งเป็น แขวงหนองแขม จำนวน 160 คน และแขวงหนองค้างพลู จำนวน 164 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของราชการ ปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมในเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ น้อย ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนตัวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ประสบการณ์ในเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างปานกลางกับความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างปานกลางกับความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เครือรัตน์ กิ่งสกุล (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้และความตระหนักในเรื่องสิทธิของตน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ ตัวอย่างที่สุ่มมาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience sampling) สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่ม อันได้แก่ นิสิตนักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบอาชีพด้านการค้าขายที่ประกอบการภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการนำคำตอบจากข้อคำถามที่ใช้ในการวัดประเมินความรู้มาคำนวณหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ทำให้พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้และความตระหนักถึงสิทธิของตนเองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มากนัก งานวิจัยนี้เสนอแนะให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค

ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์สิทธิของตนเองอย่างจริงจัง

ดวงพร บุญสม (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาระดับความรู้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ของพนักงานสอบสวนต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และเพื่อศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานสอบสวนที่ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ในเขตการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และนำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มีความรู้ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตาม พรบ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ในระดับที่สอง ความรู้เชิงบริบท คือ พนักงานสอบสวนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือบริบทของตนเอง ก่อให้เกิดเป็นทักษะหรือประสบการณ์ รู้ประเด็นการใช้การบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่กฎหมายเริ่มใช้จนถึงปัจจุบัน สามารถตีความและมีความเข้าใจในปฏิบัติงานตามกฎหมาย และยังพบว่าพนักงานสอบสวนนำ พรบ. ไปใช้เป็นส่วนน้อย ถึงแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดวิธีการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องไว้ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ผู้ปฏิบัติยังคงสับสนในรูปแบบ วิธีการและบทบาทหน้าที่ของตนเองอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดประชาสัมพันธ์ตัวกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปหรือผู้เสียหายไม่ทราบช่องทางในการเข้าถึงกฎหมาย รวมทั้งสิทธิที่ตนจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายฉบับนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เสียหายบางส่วนปฏิเสธที่จะใช้กฎหมายดังกล่าว ในกรณีที่เกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้น ประกอบกับความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนหลีกเลี่ยงโดยไม่ใช้ข้อกฎหมาย

พรรณราย อุ่ทอง (2557, บทคัดย่อ) ความรู้ความเข้าใจกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดปทุมธานี การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีจังหวัดปทุมธานี จำนวน 200 คน ในประเด็นความรู้ความเข้าใจ 5 ด้าน คือ ด้านการคำนวณกำไรสุทธิตามเกณฑ์สิทธิและเกณฑ์อื่น ด้านหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษี ตามมาตรา 65 ทวิ ด้านหลักเกณฑ์รายจ่ายที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย

ตามมาตรา 65 ตรี ด้านเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และด้านการยื่นรายการและชำระภาษี นำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดปทุมธานี มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจด้านการยื่นรายการและชำระภาษีเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้ เพศชายมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาจำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีอายุ 31-40 ปี มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 ด้านระดับ การศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 ด้านประสบการณ์ด้านการทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ด้านการทำบัญชีน้อยปี มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 และเมื่อพิจารณาจำแนกตามหน่วยงานที่ทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีในบริษัทจำกัด มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1

ธรรมเนียม แก้วหอมคำ (2557, บทคัดย่อ) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในหมู่บ้านนาดี-สร้างบง ตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและอธิบายความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในหมู่บ้านนาดี-สร้างบง ตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบบังเอิญ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207 คน เป็นเพศชายจำนวน 69 คน เพศหญิง จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านนาดี-สร้างบง ตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.42 โดยข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ บทบาทของบุคคลในชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตน คิดเป็นร้อยละ 95.70 และข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกน้อยที่สุด คือ การดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การทำเหมืองแร่ คิดเป็นร้อยละ 27.50 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประชาชนต่อไป

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบตัวแปรต้นกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
เพศ	สรศักดิ์ พุทธบูชา (2555) ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง)	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
เพศ	จิตินันท์ สาทพันธ์ (2555) ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
เพศ	นพรัตน์ สิงห์ภู (2551) ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า เพศแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน
อายุ	สรศักดิ์ พุทธบูชา (2555) ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15	อายุต่างกัน มีผลต่อทัศนคติความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
อายุ	นพรัตน์ สิงห์ภู (2551) ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า อายุแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
อายุ	นัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี	ผู้เสียภาษีผู้ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้องแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
ระดับการศึกษา	นพรัตน์ สิงห์ภู (2551) ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
ระดับการศึกษา	นัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี	ผู้เสียภาษีผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้องแตกต่างกัน
ระดับการศึกษา	เพ็ญศรี นิรินัง (2557) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของประชาชนเขตหนองแขมที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	ระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
อาชีพ	สรศักดิ์ พุทธบุษชา (2555) ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง)	อาชีพต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
อาชีพ	ฐิตินันท์ สาทพันธ์ (2555) ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
อาชีพ	เพ็ญศรี นิรินัง (2557) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของประชาชนเขตหนองแขม ที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	อาชีพที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อผู้วิจัย/ ปีที่วิจัย/ ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
รายได้	นพรัตน์ สิงห์ภู (2551) ความรู้ความเข้าใจ ในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	รายได้ของกิจการแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05
รายได้	ฐิตินันท์ สาทพันธ์ (2555) ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษี ที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
รายได้	นัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชน ด้านการชำระภาษีองค์การบริหาร ส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	ผู้เสียภาษีผู้มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ ๑ แตกต่างกัน

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยอ้างอิงเพื่ออ้างอิงตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ มีความน่าเชื่อถือในการนำมากำหนดกรอบแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นตัวแปรที่เคยมีการนำมาใช้ในงานวิจัยลักษณะเดียวกันแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือก ตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ มาเป็นตัวแปรในการศึกษาเรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีวิธีการค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตราด จำนวน 162,502 คนต่อปี โดยครอบคลุมในเขตเทศบาล, นอกเขตเทศบาล, อำเภอเมืองตราด, อำเภอคลองใหญ่, อำเภอเขาสมิง, อำเภอบ่อไร่, อำเภอแหลมงอบ, อำเภอเกาะกูด และอำเภอเกาะช้าง (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งแทนค่าตามสูตรได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้เท่ากับ 0.05

โดยแทนค่าลงในสูตรดังนี้

$$n = \frac{162,502}{1+162,502(0.05)^2}$$

$$n = 399.01$$

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 400 คน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (แบบจับฉลาก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชน โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เจิงระดับ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชน จำนวน 20 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน โดยเฉลยแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อคำถาม มี 4 ด้าน

ข้อตอบถูก = 1 คะแนน

ข้อตอบผิด = 0 คะแนน

ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493

ข้อ 1 ตอบข้อ 3

ข้อ 2 ตอบข้อ 3

ข้อ 3 ตอบข้อ 2

ข้อ 4 ตอบข้อ 1

ข้อ 5 ตอบข้อ 2

ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509

ข้อ 6 ตอบข้อ 2

ข้อ 7 ตอบข้อ 3

ข้อ 8 ตอบข้อ 1

ข้อ 9 ตอบข้อ 2

ข้อ 10 ตอบข้อ 2

ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

ข้อ 11 ตอบข้อ 2

ข้อ 12 ตอบข้อ 4

ข้อ 13 ตอบข้อ 4

ข้อ 14 ตอบข้อ 2

ข้อ 15 ตอบข้อ 1

ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486

ข้อ 16 ตอบข้อ 1

ข้อ 17 ตอบข้อ 2

ข้อ 18 ตอบข้อ 4

ข้อ 19 ตอบข้อ 4

ข้อ 20 ตอบข้อ 2

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องความรู้ของประชาชน จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจันทบุรี วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 นางสาวสมหญิง เปี่ยมฤทัย ตำแหน่ง นักวิชาการสรรพสามิตชำนาญการ

3.3 นายสมชาย บินชูชบ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสรรพสามิตอาวุโส

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ระยองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับหรือมากกว่า 0.96 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตส่งจากมหาวิทยาลัยบูรพา
2. แจกแบบสอบถาม
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 400 ชุด

โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test)

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย โดยนำค่าคะแนนของผู้ตอบในแต่ละแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด การกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{20-1}{3} = 6.33 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1-6 ข้อ หมายถึง ความรู้ของประชาชนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 7-13 ข้อ หมายถึง ความรู้ของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 14-20 ข้อ หมายถึง ความรู้ของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ได้แก่ พรบ.สุรา พ.ศ. 2493, พรบ.ยาสูบ พ.ศ. 2509, พรบ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และ พรบ.ไพ่ พ.ศ. 2486 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยการใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิต
ในเขตพื้นที่ตราด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	225	56.25
หญิง	175	43.75
รวม	400	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	81	20.25
30 ปีขึ้นไป-40 ปี	125	31.25
40 ปีขึ้นไป-50 ปี	104	26.00
50 ปีขึ้นไป	90	22.50
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ม.3	97	24.25
ม.6/ ปวช.	106	26.50
ปวส./ ปวท./ อนุปริญญา	95	23.75
ปริญญาตรี	102	25.50
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	400	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	70	17.50
พนักงานบริษัทเอกชน	62	15.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	100	25.00
เกษตรกร/ ประมง	49	12.25
นักเรียน/ นักศึกษา	62	15.50
รับจ้าง	51	12.75
อื่น ๆ	6	1.50
รวม	400	100.00
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	130	32.50
10,000 บาทขึ้นไป-20,000 บาท	184	46.00
20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท	60	15.00
30,001 บาทขึ้นไป	26	6.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 จำนวนร้อยละจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.25 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.75 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมา มีอายุ 40 ปีขึ้นไป-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.50 และสุดท้าย อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.25 ตามลำดับ มีระดับการศึกษา ม.6/ ปวช. เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.50 ระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.3 คิดเป็นร้อยละ 24.25 และอันดับสุดท้าย ระดับการศึกษา ปวส./ ปวท./ อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 23.75 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.50 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.50 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 12.75 อาชีพเกษตรกร/ ประมง คิดเป็นร้อยละ 12.25 และอันดับสุดท้าย อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท

ขึ้นไป-20,000 บาท เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.50 รายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.00 และอันดับสุดท้าย รายได้ 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด

ตารางที่ 3 ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

ความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493					
1. ข้อใดไม่ใช่ “สุรา” ตามความหมาย ของ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493	371	92.75	29	7.25	400 (100)
2. ข้อใดไม่ต้องดำเนินการขออนุญาต จากเจ้าพนักงานสรรพสามิต	391	97.75	9	2.25	400 (100)
3. ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493	352	88.00	48	12.00	400 (100)
4. ข้อใดเป็นเวลาที่ยกเว้นให้ขายสุรา ตามกฎหมาย	324	81.00	76	19.00	400 (100)
5. ข้อใดเป็นสถานที่สามารถขออนุญาต ขายสุราจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตได้	352	88.00	48	12.00	400 (100)
ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509					
6. ข้อใดไม่ใช่ “ยาสูบ” ตามความหมาย ของ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509	323	80.75	77	19.25	400 (100)
7. ข้อใดไม่ต้องดำเนินการขออนุญาต จากเจ้าพนักงานสรรพสามิต	382	95.50	18	4.50	400 (100)
8. ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509	290	72.50	110	27.50	400 (100)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
9. หน่วยงานใดเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ภายในประเทศ	312	78.00	88	22.00	400 (100)
10. ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509	359	89.75	41	10.25	400 (100)
ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527					
11. สินค้าในข้อใดที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต	362	90.50	38	9.50	400 (100)
12. สินค้าในข้อใดที่ไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต	345	86.25	55	13.75	400 (100)
13. ผู้ที่เข้าร่วมโครงการรถยนต์คันแรกไม่สามารถโอนเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ได้ภายในระยะเวลาที่ปี	341	85.25	59	14.75	400 (100)
14. สถานบริการในข้อใดที่ต้องยื่นจดทะเบียนและเสียภาษีสรรพสามิต	244	61.00	156	39.00	400 (100)
15. ปัจจุบันกรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสินค้าโดยใช้ฐานใดในการคำนวณภาษี	329	82.25	71	17.75	400 (100)
ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486					
16. ข้อใดเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486	211	52.75	189	47.25	400 (100)
17. ใบอนุญาตไฟมีอายุถึงวันที่เท่าไรของปีที่ออกใบอนุญาต	338	84.50	62	15.50	400 (100)
18. หากท่านมีความประสงค์ที่จะขายไฟที่กรมสรรพสามิตทำขึ้นต้องขอรับใบอนุญาตที่ใด	382	95.50	18	4.50	400 (100)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
19. ข้อใดไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486	283	70.75	117	29.25	400 (100)
20. ค่าใช้จ่ายสำหรับการประทับตราไฟ้ เรียกว่า	197	49.25	203	50.75	400 (100)

จากตารางที่ 3 ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ที่ตอบถูก พบว่า ประชาชนมีความรู้มากที่สุดในด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 เรื่องการขออนุญาต จากเจ้าพนักงานสรรพสามิต เช่น ขายสุรา ทำสุรา เป็นต้น โดยประชาชนตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 97.75 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 กับด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486 เรื่องดำเนินการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต เช่น ขายบุหรี่ ประกอบอุตสาหกรรม ยาสูบกับเรื่องความประสงค์ที่จะขายไฟ้ที่กรมสรรพสามิตทำขึ้นต้องขอรับใบอนุญาตที่ใด โดยประชาชนตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 95.50 อันดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486 เรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการประทับตราไฟ้เรียกว่า โดยประชาชนตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 49.25

ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ที่ตอบผิด พบว่า ประชาชนมีความรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486 เรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการประทับตราไฟ้ โดยประชาชนตอบผิด คิดเป็นร้อยละ 50.75 เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486 เรื่องความผิดตาม พ.ร.บ. ไฟฟ้ พุทธศักราช 2486 คิดเป็นร้อยละ 47.25 อันดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 เรื่องดำเนินการ ขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต เช่น ขายสุรา คืมสุรา เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 2.25

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมาย
สรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

ความรู้ของประชาชน อยู่ในระดับน้อย (1-6 ข้อ)	ความรู้ของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง (7-13 ข้อ)	ความรู้ของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด (14-20ข้อ)	\bar{X}	SD
18 (3.41)	86 (16.22)	296 (56.06)	16.22	0.55

จากตารางที่ 4 พบว่า ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 16.22$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่า ความรู้ของประชาชนอยู่ในระดับน้อย 18 (3.41) ในระดับปานกลาง 86 (16.22) และอันดับสุดท้าย ในระดับมากที่สุด 296 (56.06)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบเพศกับความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	225	16.19	3.49	-1.55	0.88
หญิง	175	16.25	3.65		

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบเพศกับความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พบว่า ค่า Sig. = 0.88 แสดงว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่
ตราด แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมาย
สรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	134.56	44.85	3.60	0.01
ภายในกลุ่ม	396	2926.07	12.44		
รวม	399	5060.64			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 6 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบเพศกับความรู้ต่อกฎหมาย
สรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พบว่า ค่า Sig. = 0.01 แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้
ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน และได้ทำการวิเคราะห์
เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยของความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต
ในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	30 ปีขึ้นไป-40 ปี	40 ปีขึ้นไป-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-1.27*		
30 ปีขึ้นไป-40 ปี		-	1.23*	1.24*
40 ปีขึ้นไป-50 ปี			-	
50 ปีขึ้นไป				-

จากตารางที่ 7 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ
LSD (Least significant difference test) พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต
ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

คู่ที่ 1 ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป-40 ปี

กลุ่มที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป-40 ปี แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป-50 ปี
 กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป-40 ปี แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป
สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต
 ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต
 ในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	77.52	25.84	2.05	0.11
ภายในกลุ่ม	396	4983.11	12.58		
รวม	399	5060.64			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 8 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้
 ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า Sig. = 0.11 แสดงว่า
 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน
 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่
 ตราด แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมาย
 สรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6	129.04	21.50	1.71	0.12
ภายในกลุ่ม	393	4931.59	12.54		
รวม	399	5060.64			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 9 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามอาชีพ พบว่า Sig. = 0.12 แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	39.28	13.09	1.03	0.38
ภายในกลุ่ม	396	5021.35	12.68		
รวม	399	5060.64			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 10 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามรายได้ พบว่า Sig. = 0.38 แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมาย สรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด และเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พ.ร.บ.ทั้ง 4 ด้าน โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 30 ปีขึ้นไป-40 ปี มีระดับการศึกษา ม.6/ ปวช.

มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาทขึ้นไป-20,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พบว่า ประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตในพื้นที่ตราด มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย มีความรู้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พบว่า ประชาชนที่กระทำผิดกฎหมายสรรพสามิตพื้นที่ตราด มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเครือรัตนากิ่งสกุล (2557, บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความรู้และความตระหนักถึงสิทธิของตนเอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มาก และขัดแย้งกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ฉิรินัง (2557, บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจ และความต้องการของประชาชนเขตหนองแขม ที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารของราชการปานกลาง ซึ่งผู้ทำวิจัยมีความคิดเห็นในแต่ละด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่องดำเนินการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่อง “สุรา” ตามความหมายของ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493 และอันดับสุดท้าย เรื่องเวลาที่อนุญาตให้ขายสุราตามกฎหมาย

- 1.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่องการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต เช่น ขายบุหรี่ ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ เป็นต้น

เป็นอันดับแรก รองลงมา เรื่องการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 และอันดับสุดท้าย เรื่องหน่วยงานใดเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ภายในประเทศ

1.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่องสินค้าในข้อใดที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต เช่น พัตลม น้ำมันดีเซล เป็นต้น เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องสินค้าในข้อใดที่ไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต เช่น รถยนต์ เครื่องดื่มน้ำผลไม้ เป็นต้น และอันดับสุดท้ายเรื่องสถานบริการในข้อใดที่ต้องยื่นจดทะเบียนและเสียภาษีสรรพสามิต

1.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486 พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่องหากท่านมีความประสงค์ที่จะขายไฟที่กรมสรรพสามิตทำขึ้นต้องขอรับใบอนุญาตที่ใด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือใบอนุญาตไฟมีอายุถึงวันที่เท่าไร ของปีที่ออกใบอนุญาต และอันดับสุดท้ายเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการประทับตราไฟเรียกว่า

2. การเปรียบเทียบความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราจดจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราจดจำแนกเพศ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ขัดแย้งกับงานวิจัยของจิตินันท์ สาทพันธ์ (2555) ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้น อาจกล่าวได้ว่า ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีการรับรู้ในความรู้ได้เหมือนกัน จึงทำให้มีความรู้ต่อกฎหมายได้ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราจดจำแนกเพศ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้เสียภาษีผู้ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้องแตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่าประชาชนในเขตพื้นที่ตราจดจำแนกเพศ ได้ความรู้ต่างกัน ถึงแม้สรรพสามิตมีการให้ความรู้แก่ประชาชนอยู่เสมอ แต่ก็มิผลทำให้มีความรู้ต่อกฎหมายได้แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราจดจำแนกเพศ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ขัดแย้งกับงานวิจัยของนพรรัตน์ สิงห์ภู (2551) ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาไม่ต่างกันจะรับรู้ และเข้าใจในกฎหมายและปฏิบัติตามอย่างเท่ากัน จึงทำให้มีความรู้ต่อกฎหมายไม่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ขัดแย้งกับงานวิจัยของจิตินันท์ สาทพันธ์ (2555) ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ชำระภาษีที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้น อาจกล่าวได้ว่า อาชีพทุกอาชีพมีการรับรู้และความรู้ที่ต่อกฎหมาย เหมือนกัน จึงทำให้มีความรู้ต่อกฎหมายไม่แตกต่างกัน

2.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ขัดแย้งกับงานวิจัยของนัฐวรรณ อินทสุวรรณ (2555) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้เสียภาษีผู้ที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ ๕ แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยนั้นอาจกล่าวได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้ที่ไม่เหมือนกัน แต่ยังมีกรรับรู้ต่อกฎหมาย ที่เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด พบว่า ประชาชนมีความรู้ในด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ้ พุทธศักราช 2486 กับด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 มีความรู้ต่อกฎหมายสรรพสามิตน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ้ พุทธศักราช 2486 ให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ตราด
2. ควรมีนโยบายการประชาสัมพันธ์ด้านความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับพื้นที่และประชาชนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรทำโครงการอบรมให้ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตให้กับประชาชนในพื้นที่ตราด
2. ควรทำความร่วมมือโครงการเผยแพร่ความรู้กับสถานศึกษาให้กับประชาชน และเยาวชนในท้องถิ่น

3. ควรมีการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ในทุกหมู่บ้าน
4. ควรทำโครงการออกหน่วยเคลื่อนที่ให้ความรู้ของประชาชนในพื้นที่ตลาด
5. ควรมีการทำประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตลาด
เชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย
สรรพสามิต

บรรณานุกรม

- กฎหมายสรรพสามิต. (2559). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษี*. เข้าถึงได้จาก http://tax-elearning.blogspot.com/2009/02/blog-post_5732.html
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2558). *ระบบทางการทะเบียน*. เข้าถึงได้จาก <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/>
- คมกริช วัฒนเสถียร. (2555). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บัณฑิตไทย.
- เคธีร์ธนา กิ่งสกุล .(2557). ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 8(3), 76-88.
- ชลธาร วิศรุตวงศ์. (2557). *ภาษีสรรพสามิตอดีตและปัจจุบัน*. เข้าถึงได้จาก <http://chonlathan996.blogspot.com/2014/12/blog-post.html>
- จิตินันท์ สาทพันธ์. (2555). *ความรู้และความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่องานชำระภาษีของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณพิชญ์ จักรพิทักษ์. (2552). *ทฤษฎีการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ธนาเพลส.
- ดวงพร บุญสม .(2557). การศึกษาระดับความรู้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. *วารสารกระบวนยุติธรรม*, 7(1), 75-94.
- ดิเรก ควรสมาคม. (2552). การค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และแม่ฮ่องสอน. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 20(2), 67-96.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2553). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธงชัย ยุทธนาวา, ชีรวัฒน์ ทองสุทธา, อนุชิต อุดมสุข และอภิชาติ บุญมากอ. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษี*. เข้าถึงได้จาก <http://tax-elearning.blogspot.com/>
- ธรรมเนียบ แก้วหอมคำ. (2557). *ความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในหมู่บ้านนาดี-สร้างบง ตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี*. ใน การประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2557. อุดรธานี: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- นพรัตน์ สิงห์ภู. (2551). *ความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัฐวรรณ อินทสุวรรณ. (2555). *ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการชำระภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเพราะ แสงเทียน. (2553). *กฎหมายธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- บุบผา ลาภทวี. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของผู้บาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ*. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ.
- ประภัสสร ทองยงค์. (2558). *แนวคิดการจัดการความรู้*. เข้าถึงได้จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/2-59\(500\)/page3-2-59\(500\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/2-59(500)/page3-2-59(500).html)
- พรรณราย อุ่ทอง. (2557). *ความรู้ความเข้าใจกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ: คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2493. (2493, 21 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา*. หน้า 346.
- พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486. (2486, 17 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1475.
- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527, 20 กันยายน. *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา*. หน้า 84.
- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527. (2527, 10 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-51.
- พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509. (2509, 27 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา*. หน้า 963.
- เพ็ญศรี ฉิรินัง. (2557). *ความรู้ความเข้าใจ และความต้องการของประชาชนเขตหนองแขม ที่มีต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(11), 108-113.
- ไพโรจน์ บุญประเสริฐ. (2553). *กระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นแก่ประชาชน*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพศาล จันพลอย. (2555). *การควบคุมกระบวนการจัดเก็บภาษีสุรากลั่นชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554). *คู่มือ-เทคนิคการให้บริการด้วยใจ*. กรุงเทพฯ: งานเลขานุการกิจและสภาคณาจารย์ กองบริหารงานทั่วไป สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

- มานิตย์ จุมปลา. (2551). *กฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
นามมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- ลัดดาวัลย์ จันทร์เทพ. (2556). *ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากร
ตามกฎหมาย ในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วีรพงษ์ เถลิณจิระวัฒน์. (2542). *คุณภาพในงานบริการ 1*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.
- ศนันท์ภรณ์ (จำปี) โสทธิพันธุ์. (2550). *ลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรรได้*.
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลัทธิตานนท์, ศุภร เสรีรัตน์ และองอาจ ปทะวานิช. (2541). *กลยุทธ์
การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: ซีรฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ศิริไล ชยางกูร. (2555). *แรงงานข้ามชาติกับความต้องการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมยศ เชื้อไทย. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมิต สัจฉกร. (2550). *การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สรรพสามิตพื้นที่ตราด. (2559). *โครงสร้างสรรพสามิตพื้นที่ตราด*. ตราด: สรรพสามิตพื้นที่ตราด.
- สรศักดิ์ พุทธบูชา. (2555). *ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงิน
ได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง).*
งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริพันธ์ พันธุ์พิพัฒน์. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย*.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยดุสิตธานี.
- สุกัญญา โภคา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการของหอสมุด พระราชวังสนามจันทร์
สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภูมิ นवलสกุล. (2538). *ทำงานให้ดีขึ้นต้องมีหัวใจบริการ. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
เวชการสังคม* (หน้า 16-21). กรุงเทพฯ: ชรรมนิติ.
- สุมนา อยู่โพธิ์. (2540). *ตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัศววิทย์ สุมาวงศ์. (2552). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมสัญญา*.

กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

Yamane, T. (1970). *Statistic: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

Quinn, J. B. (1991). Managing innovation: Controlled chaos. *Harvard Business Review*, 63(3), 17-28.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิต ในเขตพื้นที่ตราดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการ ภาครัฐ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอความร่วมมือจากท่านกรุณา ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามไว้เป็นความลับ ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น ท่านสามารถตอบข้อคำถามได้อย่างอิสระและสอดคล้อง กับความเป็นจริงมากที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นระดับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. ต่ำกว่า 30 ปี

() 2. 30 ปีขึ้นไป-40 ปี

() 3. 40 ปีขึ้นไป-50 ปี

() 4. 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่า ม.3

() 2. ม.6/ ปวช.

() 3. ปวส./ ปวท./ อนุปริญญา

() 4. ปริญญาตรี

() 4. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() 1. ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

() 2. พนักงานบริษัทเอกชน

() 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย

() 4. เกษตรกร/ ประมง

() 5. นักเรียน/ นักศึกษา

() 6. รับจ้าง/ ลูกจ้าง

5. รายได้ต่อเดือน

- () 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท () 2. 10,001 บาทขึ้นไป-20,000 บาท
 () 3. 20,001 บาทขึ้นไป-30,000 บาท () 4. 30,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนต่อกฎหมายสรรพสามิตในเขตพื้นที่ตราด
 โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความคิดเห็น

ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493

- ข้อใดไม่ใช่ “สุรา” ตามความหมายของ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493
 - () ไวน์
 - () ยาดอง
 - () น้ำองุ่น
 - () เบียร์
- ข้อใดไม่ต้องดำเนินการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต
 - () ขายสุรา
 - () ทำสุรา
 - () ดื่มสุรา
 - () นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร
- ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493
 - () ดื่มสุราไม่เป็นเวลา
 - () ขายสุราไม่เป็นเวลา
 - () ขนสุราไม่เป็นเวลา
 - () ขายสุราให้ผู้มีอายุ 20 ปีขึ้นไป
- ข้อใดเป็นเวลาที่ยกเว้นให้ขายสุราตามกฎหมาย
 - () 11.00 น.-14.00 น. และ 17.00 น.-24.00 น.
 - () 08.30 น.-10.00 น. และ 17.00 น.-24.00 น.
 - () 10.00 น.-12.00 น. และ 17.00 น.-24.00 น.
 - () 09.00 น.-12.00 น. และ 17.00 น.-24.00 น.
- ข้อใดเป็นสถานที่ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุราจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตได้
 - () ร้านอาหารภายในโรงเรียน
 - () ร้านอาหารภายในโรงแรม
 - () ร้านอาหารภายในโรงงาน
 - () ร้านอาหารภายในวัด

ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509

- ข้อใดไม่ใช่ “ยาสูบ” ตามความหมายของ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509
 - () บุหรี่ซิการ์เรต
 - () ยานัตถ์
 - () ซิการ์
 - () ยาสูบ

7. ข้อใดไม่ต้องดำเนินการขออนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต
1. () ขายนูหรี
 2. () ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ
 3. () สูบนูหรี
 4. () นำยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักรเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
8. ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509
1. () มีนูหรีที่มีได้ปีดแสดมปีเกินกว่าห้าร้อยกรัม
 2. () ขนยาสูบที่ถูกต้องตามกฎหมายเกินกว่าห้าร้อยกรัม
 3. () ขายนูหรีให้แก่ผู้มีอายุ 19 ปี
 4. () ขายนูหรีให้แก่พระภิกษุ
9. หน่วยงานใดเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายนูหรีภายในประเทศ
1. () โรงงานไฟ
 2. () โรงงานยาสูบ
 3. () องค์การสุรา
 4. () โรงบ่มยาสูบ
10. ข้อใดเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ. ยาสูบ พ.ศ. 2509
1. () ขายนูหรีที่ปีดสแสดมปียาสูบ
 2. () ขายนูหรีที่มีได้ปีดแสดมปียาสูบ
 3. () มีนูหรีที่มีได้ปีดแสดมปีไม่เกินห้าร้อยกรัม
 4. () สูบนูหรีที่มีได้ปีดแสดมปียาสูบ
- ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527**
11. สินค้าในข้อใดที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต
1. () พัดลม
 2. () น้ำมันดีเซล
 3. () รถจักรยาน
 4. () โทรทัศน์
12. สินค้าในข้อใดที่ไม่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต
1. () รถยนต์
 2. () รถจักรยานยนต์
 3. () เครื่องดื่มน้ำผลไม้
 4. () นมกล่อง
13. ผู้ที่เข้าร่วมโครงการรถยนต์คันแรกไม่สามารถโอนเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ได้ภายในระยะเวลาที่ปี
1. () 10 ปี
 2. () 6 ปี
 3. () 15 ปี
 4. () 5 ปี

14. สถานบริการในข้อใดที่ต้องยื่นจดทะเบียนและเสียภาษีสรรพสามิต
1. () สระว่ายน้ำ
 2. () สนามกอล์ฟ
 3. () คาราโอเกะ
 4. () โรงภาพยนตร์
15. ปัจจุบันกรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีสินค้าโดยใช้ฐานใดในการคำนวณภาษี
1. () ตามปริมาณและมูลค่า
 2. () ตามอำเภอใจ
 3. () ตามดุลยพินิจ
 4. () ตามแต่ผู้ยื่นกำหนด

ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486

16. ข้อใดเป็นความผิดตามพ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486
1. () มีไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตทำไว้ในครอบครองเกินกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบใบ
 2. () มีไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตทำไว้ในครอบครองเกินกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบใบ
 3. () มีไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตทำไว้ในครอบครองเกินกว่าหนึ่งร้อยใบ
 4. () มีไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตทำไว้ในครอบครองเกินกว่าสองร้อยห้าสิบใบ
17. ใบอนุญาตไฟมีอายุถึงวันที่เท่าไร ของปีที่ออกใบอนุญาต
1. () ใบอนุญาตมีอายุเพียงวันที่ 1 มกราคม ของปีที่ออกใบอนุญาต
 2. () ใบอนุญาตมีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต
 3. () ใบอนุญาตมีอายุเพียงวันที่ 31 กรกฎาคม ของปีที่ออกใบอนุญาต
 4. () ใบอนุญาตมีอายุเพียงวันที่ 1 เมษายน ของปีที่ออกใบอนุญาต
18. หากท่านมีความประสงค์ที่จะขายไฟที่กรมสรรพสามิตทำขึ้นต้องขอรับใบอนุญาตที่ใด
1. () สนง.สรรพากรในเขตพื้นที่
 2. () ด้านศุลกากรในเขตพื้นที่
 3. () ที่ว่าการอำเภอในเขตพื้นที่
 4. () สนง.สรรพสามิตในเขตพื้นที่
19. ข้อใดไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ไฟ พุทธศักราช 2486
1. () แก้วไขดัดแปลงไฟที่กรมสรรพสามิตทำขึ้น
 2. () มีไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตเกินกว่าร้อยยี่สิบใบ
 3. () ขายไฟที่มีไซ้ของกรมสรรพสามิตทำขึ้น
 4. () ใช้ไฟ 1 สำหรับ สำหรับการดูดวง
20. ค่าใช้จ่ายสำหรับการประทับตราไฟเรียกว่า
1. () ค่าแสตมป์
 2. () ค่าธรรมเนียม
 3. () ค่าอากร
 4. () ค่าตัว

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม